

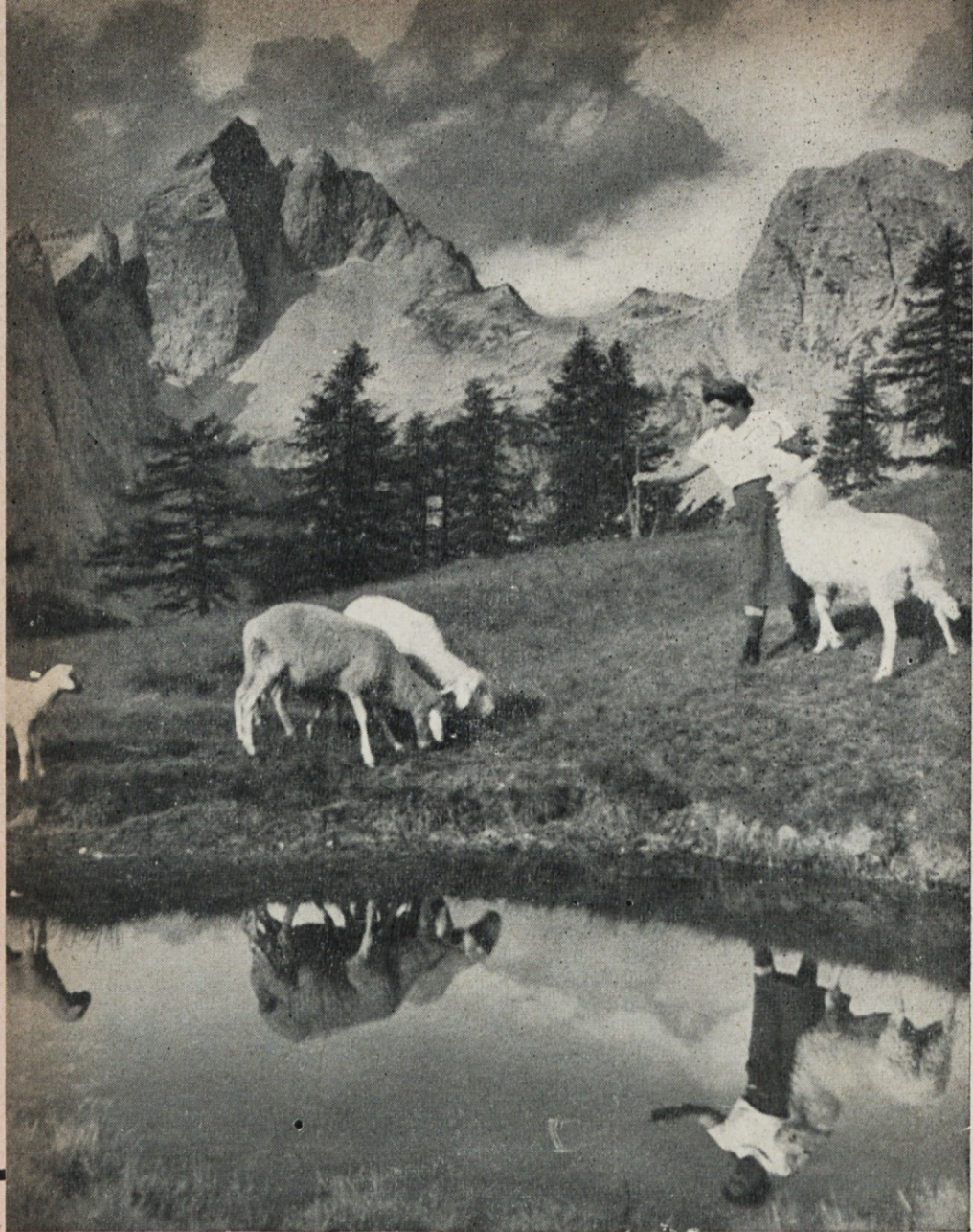
***II

2

1965

Duhovno
Zivljenje

la vida espiritual

Jalovec s Slemena

Sodobni kristjan

Kristjan je tisti, ki ljubi. Kristjani so tisti, ki ljubijo. Kristus je ubog, in v uboštvu mora živeti, tudi če mu potem Bog daje stoterno vsake stvari: bratov, hiš in dobrin, ki jih deli in posreduje drugim.

Kristjan je čist in ljubi križ, živi za drugo življenje, moli, je z Bogom večno bolj združen, ne sodi, je usmiljen, potrpežljiv in krotak, je nosivec miru in luči, prekvaša družbo, vsemu daje vonj: Kristus je navzoč sredi med njim in njegovimi brati!

Njegovo življenje je preganjanje in osvajanje. Njegova duša objema človeštvo. Njegova najožja družina je Cerkev, najširša pa je razprostrta preko vse zemlje, do katere naj sežejo njegove dobrote.

Kristjan živi združen z brati, ki so bili, in so danes v očiščujoči in zmagujoči Cerkvi. In že se čuti v edinosti s tistimi, ki bodo prišli.

Ne živi za svojo slavo, ampak za Kristusovo. Duhovno stanuje v Marijini hiši z vsemi drugimi brati.

Ljubi, posluša in uboga papeža. Z največjim spoštovanjem sledi škofom, v katerih očetovski senci počiva.

Kristjan se hrani s telesom Gospodovim, se očiščuje lastnih grehov v spovedi, razume krst ter črpa iz birme; ceni zakon in družino v tistih, ki so k temu poklicani, povečuje Boga zaradi duhovnikov in vseh posvečenih, ki jih občuduje, naj pripadajo kateremu koli redu ali družbi.

Čuti torej važnost cerkvenega učiteljstva in zakramentov. In ker mu je Bog dal, da jih nekoliko razume, dojema izvolitev tistega, ki je poklican, da jih deli svetu.

Kristjan je torej uresničen evangelij, je ostvarjeno veselo oznanilo.

Uredništvo

Ob petletnici smrti škofa Rožmana

Dragi prijatelji škofa Gregorija! Navajeni smo, da svoje velike može in vodnike gledamo daleč od sebe, da jih takoj po smrti razlastimo vseh človeških slabosti in napak in jih postavimo v nedosegljive višine, kamor jih komaj še sledi naše oko.

Zdi se mi, da je to povsem napačna pot, docela napačen način in da moremo vse tiste, ki smo jih spoštovali in ljubili, obdržati med nami, da jih moramo gledati kot resnične ljudi, ki so imeli iste človeške lastnosti, kakor mi, le da so nas prekašali v trdni in mogočni volji, biti iz dneva v dan boljši, ponižnejši, svetlejši; vsak dan biti bliže duhu in poslanstvu, za katerega jih je Bog poslal in postavil med nas! Samo s tem gledanjem moremo ohraniti s svojimi mrtvimi vodniki toplo povezanost in iskrenost.

Bili so ljudje; vsak izmed njih je bil človek, rojen iz žene, rojen v družini, sredi slovenske skupnosti. Tudi škof Gregorij Rožman. Bil je nekoč otrok kot mi; rasel kot mi, vse po božji volji, ki ureja življenje vsakega posameznega človeka.

V tem smislu, dragi prijatelji, želim spregovoriti nekaj besed o rajnem ško-

fu Gregoriju, ki je pred petimi leti odšel iz naše srede.

Nenadomestljiv, nepogrešljiv, nikdar pozabljen so najbolj običajne fraze, ki jih porabljam v govorih ob obletnicah smrti velikih mož. Z mrtvim nasmehom jih sprejemajo mrtvi vodniki.

Krščanska miselnost, katere zastopniki smo mi vsi v tej dvorani, nam govori z mirnim in resnobnim glasom brez fraz. Ta miselnost, ki je zasidrana v božji volji in v božji Previdnosti, nam s svečanim in duhovnim glasom govori takole:

Ob smrti kateregakoli človeka na tej zemlji se svet ne ustavi niti za sekundo. Samo enkrat so se ob smrti nekoga pokazala velika znamenja: trda tema sredi dneva, pokanje skal, odpiranje grobov in vstajanje mrtvih, tedaj namreč, ko je umrl Bog-človek. Vse od tedaj so umirali papeži; prišli so novi; umirali so kralji in cesarji; prišli so novi; umirali so predsedniki in državniki; prišli so novi; umirali so škofje; posvetili so nove; umirali so svetniki Bog je nove poklical k svetosti. V božji Previdnosti in v božjih načrtih ni praznih prostorov in nepogrešljivih členov. V božji Previd-

nosti je vse ena sama sklenjena veriga, ki jo bo Bog razpel na sodni dan.

V čem je torej bistvo velikih duhovnih vodnikov, če naj jih gledamo kot ljudi? Odgovor najdemo v 3. poglavju Janezovega evangelija. Učenci Janeza Krstnika so bili ljubosumni na Kristusa, ker so množice drle za njim; Janez pa je postajal samotnejši in samotnejši ob Jordanu. Bil je velik glasnik Njega, ki je prišel v Izrael, krstil ga je; zdaj pa je ostajal na videz pozabljen. Učenci so se bridko pritožili; niso mogli razumeti. Janez Krstnik pa je izrekel besede, v katerih vidim največjo veličino duhovnih vodnikov: Moje veselje je dopolnjeno. On mora rasti, jaz pa se manjšati.

V teh stavkih, dragi prijatelji škofa Gregorija, je bistvo resničnih vodnikov; je bistvo veličine škofa Gregorija kot človeka. Razumel je te besede kot nihče med nami. On mora rasti, jaz pa se manjšati. Vedel je, da mora rasti ideja, Duh, ki ga je v najtežjih časih širil v ljubljanske prižnice, ki ga je pošiljal v svojih pastirskih pismih, ki ga je širil med nami z govori in s pisano besedo. Glejte, bil je kakor izvir med gorami. Čist in svetel se izvije iz neder gera, hiti navzdol, narašča, postane potok in reka, dokler se ne izteče v morje. Kdo misli na majhen izvir, ko stoji ob mogočni vodi, ki se izlije v ocean? Vsak vidi samo širino in globino mogočnih voda, nihče tihega in skromnega izvora daleč nazaj.

Tak je bil rajni škof Gregorij. Dvigal je glas v najhujši dobi, ko so se mu izneverili nekateri celo izmed duhovnikov. Dvigal je glas v obrambo krščanskih temeljev in od oblastnikov doma obsojen na 18 let je hodil med nami, opljuvan in umazan, in bil nam je tako

blizu, da smo komaj še verjeli, da je to še škof, če bi ga od časa do časa ne videli z mitro in pastoralom. Morda smo najbolj čutili, da je bil resnično naš škof, ko smo ga v škofovske regalice opravljene zadnjič videli na parah v cerkvi sv. Lovrenca in smo se vrstili v nočnem bedenju v molitvah ob njegovi krsti.

Pustil je svoji osebi ugašati in prepustil času in treznosti, da odkrije veličino in slabosti preteklosti. Nihče izmed nas nikdar dokončno ni mogel pogledati v njegovo skrito trpljenje in v njegova velika razočaranja, ki mu niso bila prihranjena. Nihče izmed nas še ni preštel blagoslovov, ki so ob večerih, preden je legel, z okna njegove spalnice odšli do vseh Slovencev doma in po svetu. Pustil je, da je ugasnil njegov zunanji blesk; nikoli ni trkal niti na svojo škofovsko avtoriteto.

Bil je naš slovenski Janez Krstnik, glas vpijočega v zmedi časov, tiho ponavljajoč besede velikega preroka:

On mora rasti, jaz pa se manjšati. Docela zgrešeno je, če mi v svoji človeški slabosti poskušamo iz svojih vodnikov ustvarjati osebne kulte, če jim odvzamemo vse napake, vse človeške strune. Saj smo vendar z njimi živeli, saj smo jih poznali; prihajali so med nas in z nami govorili. Če hočemo, da nam ne utonejo v meglenih višavah, potem jih moramo občudovati kot ljudi z veliko duhovno silo, ki so nam bili poslani v pomoč in v luč. Iz te duhovne sile in od te luči bomo lahko črpali samo dotlej, dokler nam bodo blizu. Dokler jih bomo gledali kot ljudi iz krvi in mesa, dotlej bomo tudi lahko razumeli, koliko notranjih bojov so preživeli, koliko pretrpeli in kaj so za ohranitev svojih idealov in načrtov porabljali v

duhovno tolažbo. Če namreč mi od duhovnega bogastva svojih vodnikov ne znamo ničesar prevzeti, potem so tudi za nas bili samo glas vpijočega v puščavi.

Marsikdaj mi je pred očmi prizor, ki si ga slikam v svojih barvah, pa je v Sv. pismu eden najbolj ganljivih in najbolj človeških. Rimljan v togi — Poncilj Pilat — pripelje pred izraelsko ljudstvo Boga, odetega v škrlatni plašč, s trstiko v roki in s trnjevo krono na glavi. Napraviti je hotel še zadnji poskus za njegovo rešitev in je kriknil v ljudstvo:

Ecce, homo! Glejte, človek!

Glejte, človek, vaš človek, Izraelec, ki je hodil med vami, vas učil, zadržal in vas zbiral. Palmove veje ste metali k nogam in s svojimi plašči ste mu pokrivali pot, kjer je hodil.

Ecce, homo et episcopus!

Glejte, človek in škof, bi moral nekdo izmed nas po petih letih krikniti v nas, v vso slovensko srenjo, da ne bi besede in nauki, ki nam jih je rajni škof Gregorij dajal, šli v veter, ki v teh dneh

s suhim listjem zagreba njegov grob na lemontskem griču. Vsem so bila nekoč odprta njegova vrata pri Sv. Lovrencu; hodil je med nami; učil in nas zbiral. Kdo še danes iz srca in v iskreni volji želi potrkati na njegov grob, da bi slišal njegov glas iz večnosti?

Če resnično hočemo, da bo ostal med nami; če resnično želimo, da bo med njim in nami ostala topla vez, mislimo večkrat:

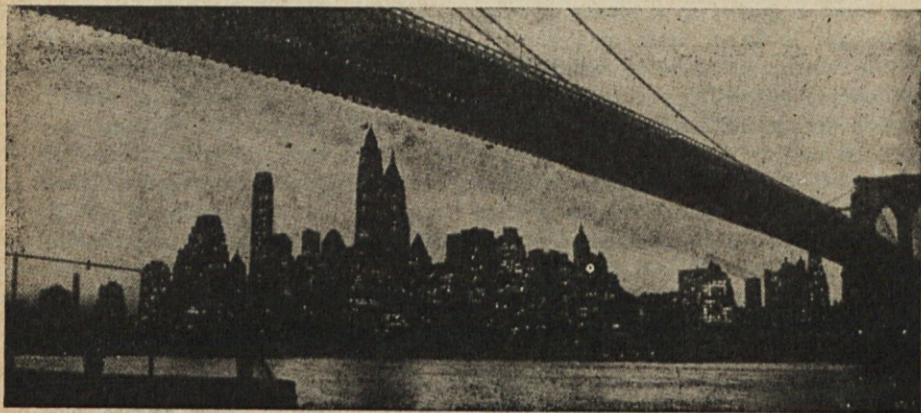
Homo et episcopus — človek in škof.

Kot človek je bil naš brat, kot škof naš oče.

Če bomo doumeli ta odnos, ga bomo tudi ohranili in spomin na velikega duhovnega vodnika škofa Gregorija bo še dolgo ostal med nami in bo odseval še v naših otrocih.

Naj bi ostal blagoslovljen njegov spomin med nami, da bi znali v njem vsi najti pravičen odnos do preteklosti in globok in iskren odnos do večnosti, v kateri je njegov duh že našel, naš pa še bo, mir in dokončno spoznanje.

Karel Mauser, ZDA
govoril na proslavi v Clevelandu

New York — največje mesto v Združenih državah Severne Amerike

Konferenca vsega pravoslavja na otoku Rodu

Tretja vsepravoslavna konferenca se je začela konec oktobra 1964 na otoku Rodu. Konferenco je sklical carigrabski patriarh Atenagoras in je bil njen namen proučiti možnosti za zблиžanje s katoliško Cerkvijo. Na konferenci so se zbrali zastopniki štirih tradicionalnih patriarhatov: Carigrada, Aleksandrije, Antiohije in Jeruzalema, poleg njih pa še zastopniki ruskega, srbskega, bolgarskega in romunskega patriarha. Povabilu so se odzvali tudi delegati narodnih cerkva Češko-slovaške, Cipra, Grčije, Poljske, Georgije in Finske. Grški, finski, poljski in georgijski delegati se niso udeležili prejšnje, druge konference, ki je tudi bila na Rodu. Grški delegati niso prišli, ker so bili proti dvogovoru z Rimom; poljskim, georgijskim in finskim delegatom pa oblasti niso dale potnih listov.

Zastopniki drugih krščanskih cerkva niso imeli dostopa na posvetovanja, pač pa so ob zaključnem Te Deumu odkazali častna mesta v katedrali delegatom protestantskega in katoliškega verskega tiska. Katoliško skupino je vodil p. Krištof Dumont, OP, ravnatelj revije Istina, ki izhaja v Belgiji.

Konferenca se je začela s poslanico carigrabskega patriarha. Atenagoras je izrekel iskrene besede veselja in lepih želja, da bi se razgovori z Rimom nadaljevali (sam jih je začel na srečanju s Pavlom VI. v Jeruzalemu) in da bi se zблиžanje poglobilo. Citiral je besede papeža Pavla VI. iz okrožnice Unam sanctam, ko papež pravi: „Predno bomo obravnavali točke, ki nas razdvajajo, poiščimo najprej tisto, kar nas zблиžuje.“ Konferenci je predsedoval škof iz Rodosa in zaključil s prošnjo sv. Andreju, ki „se je prav tiste dni približal pravoslavni cerkvi“ (njegove relikvije je Rim vrnil v Patras).

Veliko pozornost pa je vzbudilo pismo, ki ga je papež Pavel VI. poslal konferenci, a ga je podpisal kot „rimski škof“. Pismo se glasi: „Naši dragi bratje v Kristusu. — Vaši bratje se zbirajo na koncilu v Rimu, da bi proučili poti in sredstva, ki naj vodijo Cerkev v tem času, ki je tako poln bogatih prilik, pa tudi poln preizkušenj in skušnjav in to v času, ko se tudi vi pripravljate za proučevanje podobnih vprašanj. Obljubljamo, da bomo spremljali vaše delo z molitvijo in vso pozornostjo.“

Ko sveti Matej v svojem evangeliju poroča o Jezusovem rojstvu, pravi, da se je tedaj spolnilo, kar je bil Bog napovedal po preroku Izaiju, ki pravi: „Glej, Devica bo spočela in rodila sina, ki se bo imenoval Emanuel, kar pomeni: Bog z nami“ (1, 23).

Jezus, sin Device Marije, je tedaj pravi Bog, ki se je rodil na svetu, da bi človeški rod odrešil in mu odprl vrata v večno življenje.

Kristusov prihod na svet je bil gotovo največji dogodek vse človeške in svetovne zgodovine. Ob njem se od tedaj ločijo ljudje v dva tabora: eni zanj, drugi proti njemu; nihče pa ne more biti napram njemu brezbrizen, po sami Kristusovi izjavi: „Kdor ni z menoj, ta je proti meni“ (Mt 12, 30).

Štirideseti dan po Jezusovem rojstvu ga je Marija v templju darovala. Tedaj ga je vzel v naročje starček Simeon in je hvalil Boga za veliki dan zveličanja, ki mu ga je bilo dano dočakati. Mariji pa je v preroškem duhu napovedal: „Glej, ta je postavljen v padeč in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, kateremu se bo nasprotovalo“ (Lk 2, 34).

Vera v Jezusa Kristusa je neobhodni pogoj za naše zveličanje. Verovati moramo o njem, da je naš Odrešenik, pravi Bog in pravi človek. Nujnost te vere oznanja sveti Peter z besedami: „V nikomur drugemu ni zveličanja; zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mi mogli v njem zveličati“ (Ap 4, 12). Sveti Janez podobno izjavlja:

„Bog nam je dal večno življenje in je to življenje v njegovem Sinu. Kdor ima Sina, ima življenje. Kdor nima Sina, nima življenja“ (I, 5, 11-12).

Ko se s svečnico zaključuje krog božičnih skrivnosti, obnovimo v svojem duhu to temeljno versko resnico, ki nam, ako po njej uravnamo svoje življenje, zagotavlja večno zveličanje v nebesih.

Jezus Kristus — pravi Bog

Važnost tega našega verovanja in njegovega stalnega obnavljanja se razvidi iz ravnanja svete Cerkve in njenega bogoslužja. V apostolski veri nas naveda izpovedati vero v Boga, Očeta vsemogočnega, Stvarnika nebes in zemlje, in v Jezusa Kristusa, Sina njegovega edinega, Gospoda našega. V slovesni veroizpovedi, ki se moli ali poje ob nedeljah in velikih praznikih, je rečeno: „Verujem v enega Gospoda Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina božjega, ki je iz Očeta rojen pred vsemi vekmi in je Bog od Boga, luč od luči, pravi Bog od pravega Boga. Rojen, ne ustvarjen, enega bistva z Očetom in je po njem vse ustvarjeno.“ Vse cerkveno bogoslužje je polno podobnih izpovedi vere v Kristusa Boga.

Ko izgovarjamo, beremo ali slišimo take vzvišene besede, se moramo v duhu dvigniti do največje verske skrivnosti, ki je presveta Trojica. V njej je Kristusov večni izvor. O njem pravi sveti Janez v uvodu svojega evangelija: „V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Bog je bila Beseda. Ta je

bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej nastalo in brez nje ni nič nastalo, kar je nastalega“ (1 pogl. 1. v).

Jezus Kristus je edinorojeni Sin Boga Očeta, ki se od vekomaj iz njega rodi po spoznanju. Bog Oče, prva božja Oseba, ne izhaja od nikogar; sam od sebe ima od vekomaj božje življenje v sebi. Ko pa sam sebe spoznava, rodi od vekomaj s tem spoznanjem Sina, ki mu je v vsem enak, da lahko sam o sebi izjavlja: „Jaz in Oče sva eno“ (Jan 10, 20). Ker se božji Sin rodi iz Očeta po spoznanju, se imenuje božja Beseda, ali tudi božja Modrost, odsvit Očetove skrivnosti, večni izvor Jezusa Kristusa, edinorojenega Sina večnega Očeta. Iz medsebojne ljubezni obeh pa izhaja Sveti Duh, tretja božja Oseba, posebljena božja ljubezen.

Ta svoj večni izvor iz Boga Očeta potrjuje Gospod Jezus s svojimi izjavami. Nevernim Judom, ki mu očitajo, da se dela večjega od Abrahama, pravi: „Preden je bil Abraham, sem jaz“ (Jan 8, 58). Pri zadnji večerji moli k Očetu: „Oče, poveččaj me pri sebi s slavo, ki sem jo imel pri tebi, preden je bil svet“ (Jan 17, 5). Za učence in vse vernike pa prosi: „Oče, hočem, naj bodo ti, katere si mi dal, z menoj tam, kjer sem jaz; da bodo gledali mojo slavo, ki si mi jo dal, ker si me ljubil pred začetkom sveta“ (Jan 17, 24).

Le v tej skrivnostni, pa tudi čudoviti luči moramo gledati na Jezusovo življenje na zemlji, na njegov nauk, njegovo odrešilno delo in tudi na njegovo Cerkev, katere člani smo po milosti troedinega Boga. Seveda ostane vse to za nas globoka, nedoumljiva skrivnost, ali tako nam je po Bogu razodeto in

tako nas sveta Cerkev nezmotljivo uči, in le po tej veri se moremo zveličati.

Jezus Kristus — pravi človek

Troedini Bog je od vekomaj sklenil, da nas bo odrešil; izvršil pa je ta sklep ob dopolnjenju časov. Po tem božjem sklepu se je učlovečil božji Sin, druga božja oseba. Mnogi teologi mislijo, da bi se bil učlovečil tudi v primeru, ako ljudje ne bi bili grešili. Pravijo, da bi v njem stvarstvo na ta način doseglo svojo najpopolnejšo dovršenost. Vendar je v svetem pismu in v veri Cerkve bolj trdna resnica, da je Bog Sin prišel na svet prav zaradi našega odrešenja in zveličanja. Tako izpoveduje sveta Cerkev, tako v svetem evangeliju izjavlja Kristus sam: „Sin človekov je prišel iskat in zveličat, kar je izgubljenega“ (Lk 19, 10). Podobnih njegovih izjav je še več. Sveti Pavel izrazi to resnico z naslednjimi slovesnimi besedami: „Zanesljiva in popolnega sprejetja vredna je beseda, da je Kristus Jezus prišel na svet zveličat grešnike“ (1 Tim 1, 15).

Teologi postavljajo vprašanje, zakaj se je učlovečil prav božji Sin, ne pa Oče ali Sveti Duh? Pravijo, da je učlovečenje druge božje Osebe najpopolnejše odgovarjalo božjemu načrtu. Božji Sin postane človek, da bi ljudje po milosti njegovega odrešenja postali božji otroci: „Vsem, kateri ga sprejmejo, dá pravico, da postanejo otroci božji (Jan 1, 13). Druga božja Oseba je tudi večna Modrost, ki je z Očetom in Svetim Duhom ustvarila svet: „Vse je bilo po njej storjeno“ (Jan 1, 2). Ona naj torej po grehu svet na novo uredi, v učlovečenem božjem Sinu naj človeški rod in vse stvarstvo dobi svoj najvišji vzor in dovršenje, saj ga sveti Pavel imenuje: „Prvorojenec vseh stvari“ (Kol 1, 15).

Ko je božji Sin izbiral način svojega novega, ustvarjenega bivanja, je mogel izbrati le angelsko ali človeško naravo, zakaj le ti dve sta obdarjeni z razumom in svobodno voljo. Angelska duhovna narava pač visoko presega človeško, ki je v primeri z njo slabotna in nepopolna. Pa si je Bog Sin izbral v našo čast in nepopisno srečo prav našo naravo, ker ga je privlačila prav njena preprostost in slabotnost. V tej izvolitvi se razodeva neskončna božja ljubezen in božje usmiljenje do človeškega rodu, kar sveti Pavel v prekipevajoči hvaležnosti oznanja: „Ni se zavzel za angele, ampak za Abrahamov rod — to je za vse tiste, ki bodo vanj verovali. V vsem se je izenačil bratom, da je postal usmiljen in zvest veliki duhovnik pred Bogom v spravo za grehe ljudstva“ (Hebr 2, 16—18).

Ko so se torej dopolnili časi, ki jih je troedini Bog od vekomaj predvidel in določil, je božja Beseda meso postala in med nami prebivala, in videli smo njeno slavo, slavo kakor edinorojenega od Očeta, polna milosti in resnice“ (Jan 1, 14).

Bog in človek skupaj

Jezus Kristus, naš Odrešenik, je torej pravi Bog in pravi človek, v eni sami, to je drugi božji Osebi. Sveta Trojica je ustvarila zanj popolno človeško naravo, v vsem podobno naši, to je človeško telo in človeško dušo. To človeško naravo si božji Sin privzame v trenutku svojega učlovečenja v prečisti Devici Mariji; ne privzame pa si človeške osebe. V Kristusu sta združeni pač dve naravi, božja in človeška, oseba pa je samo ena, druga Oseba v presveti Trojici. Obe naravi sta v njem združeni na skrivnosten, nedoumljiv način, ne da bi

se med seboj pomešali, ali da bi božja narava človeško použila, ampak obstajata vsaka zase v vsej svoji popolnosti in to, od učlovečenja dalje, nerazdružljivo za vse večne čase. Kakor človeška duša in telo tvorita enega samega človeka, tako sta Bog in človek en sam Kristus. Božje življenje, ki ga ima od vekomaj od Očeta, se preliva tudi po njegovi človeški naravi. Sveti Pavel piše: „V Kristusu prebiva vsa polnost božanstva telesno“ (Kol 2, 9).

Kristus sam razodeva o sebi eno in drugo: svoje božanstvo in svojo človeško naravo. Kot božji Sin izjavlja, da je eno z Očetom, kot človek pravi, da je Oče večji od njega. Kot pravi človek sebe najpogosteje imenuje Sin človekov, kakor ga je v preroškem gledanju videl na oblakih neba prerok Danijel (7, 13); s priznanjem pa sprejme kot Bog Petrovo izjavo: „Ti si Kristus, Sin živega Boga“ (Mt 16, 16). Za slehernim ponižanjem, ki se mu kot človek podvrže, sledi poveličanje, ki razodene njegovo božjo moč in slavo.

Učloveči se v revni hiši v Nazaretu v preprosti deklici Mariji, a njegovo učlovečenje oznanja nadangel Gabrijel, eden izmed prvih angelskih knezov, delo njegovega učlovečenja pa izvrši na čudežen način, brez sodelovanja moža, sam Sveti Duh. Rodi se v borni betlehemski votlini v največjem uboštvu, a njegovo rojstvo je čudežno, deviško. In ko ga njegova mati v plenice povije in v jasli položi, pojejo angelski zbori in pastirjem oznanjajo njegovo rojstvo. Ko raste v bornem domu nepoznan, ga pridejo počastiti modri z Vzhoda, ki jih je v Betlehem pripeljala čudežna zvezda. Pri ponižnem obredu darovanja v templju ga starček Simeon imenuje in počasti kot luč v razsvetljenje narodov.

Ko se da v Jordanu ponižno krstiti svetemu Janezu v znamenje pokore, se odpro nebesa, Sveti Duh se v podobi goloba prikaže nad njim, sam nebeški Oče pa priča iz nebes: „Ta je moj ljubljeni Sin, nad katerim imam veselje.“ Hrano uživa kakor vsak človek, kadar pa hoče, živi tudi brez hrane celih štirideset dni in nato naroči angelom, da mu strežejo. Utrujen zaspi v Petrovi baraki, ali njegov duh čuje nad učenci in, ko ga ti prestrašeni zbude, zapove viharju, da se učenci prevzeti sprašujejo: „Kdo je ta, da so mu pokorni celo vetrovi in morje?“ Hodi po potih svoje domovine, kadar pa ukaže, se tudi morje utrdi pod njegovimi nogami. Na goro Tabor gre s tremi od svojih učencev, da bi tam molil, pa se pred njimi čudežno spremeni, Oče nebeški pa ponovno izjavlja, da je to njegov ljubljeni Sin, ki naj ga vsi poslušajo. Na Oljski gori poti krvavi pot, pa pride angel in ga pokrepča. Trpi in umrje na križu, ob njegovi smrti pa sonce otemni in se zemlja strese kakor v žalosti in grozi. Polože ga v grob, ali tretji dan povečičan izide iz njega in angeli veselo oznanjajo njegovo vstajenje. Prikazuje se apostolom v povečičani človeški podobi, štirideseti dan pa se z Oljske gore vpriči njih dvigne v nebo.

To je Kristusova skrivnost, čudovita, nedoumljiva, pa neskončno lepa, pretresljiva in vzvišena. Sprejeti in priznati jo je mogoče le po ponižni veri in iskreni ljubezni.

Radi obnavljajmo to vero v Kristusa,

„V luči večnosti presoja smrt ti, in naj jo presoja tvoja družina, pa boste mirni tudi takrat, ko enega od vas pobere grenka smrt. Čuti je treba in moliti. Ker ne vemo, kdaj pride Gospod, da nas pokliče, zato bodimo vedno pripravljeni na smrt.“ † Anton Bonaventura Jeglič.

Boga in človeka. Vera v njegovo božanstvo nas bo navdajala z zaupanjem in njegovo neomejeno moč, v njegovo neskončno božjo ljubezen, dobroto in usmiljenje; vero v njegovo človeško naravo pa bo v nas vzdrževala tolažilno zavest, da je kot človek po vsem nam enak, razen po grehu; da je naš predobri, prvorojeni brat, ki je hotel deliti z nami vse naše življenje na zemlji, od rojstva do groba, z njegovimi malimi radostmi in z njegovimi mnogimi bridkostmi.

Da bi ga imeli vedno v svoji bližini, je ustanovil zakrament svetega Rešnjega Telesa, v katerem stalno med nami živi, pravi Emanuel — Bog z nami. V naših tabernakljih deli z nami naše zemeljsko izgnanstvo, na naših oltarjih se dnevno za nas daruje, v svetem obhajilu hrani naše duše za večno življenje.

Skušajmo vedno tudi živeti iz te vere, po kateri prebiva Kristus v naših srcih, v njih kraljuje in je po Svetem Duhu začetnik in dopolnjevalec božjega življenja v nas (prim. Ef 3, 17).

Za zaključek naj bodo tu navedene prelepe besede, ki jih je francoski pesnik Viktor Hugo zapisal na podnožje svetega križa: „Vi, ki jokate, pojdite k temu Bogu, ki joka. Vi, ki trpite, pojdite k njemu, ker daje zdravje. Vi, ki se bojite, pojdite k njemu, ker se smehlja. Vi, ki preminete, pojdite k njemu, ker on obstane.“

Alojzij Košmerlj

Charles
Baudelaire —
berač
božje
ljubezni

Francoska revolucija je dvignila francoskega državljana v posest kraljestva. Kralj je bil odstavljen in obglavljen zato, da bi bil na prestol postavljen meščan, delavec — meščan kot nosilec tretjega razreda za plemstvom v prvem in duhovništvom v drugem razredu, delavec pa kot glasnik četrtega razreda, ki potem še celo stoletje ne bo prišel do pravega glasu in mu ne bo dana oblika za pravo izpoved.

Prerok revolucije Rousseaux je postavil tezo, da je človek po naravi dober. Kar bo svobodno ustvaril, bo dobro in lepo, vsem in vsemu svetu pravično. Desetletja pozneje se je porodila romantika, 'ti je v pesmi, povesti in drami naslikala z romantiko prežetega svobodnega človeka. Ta človek je tudi dober, ker svobodno loči med zlim in dobrim in je sposoben ločiti eno od drugega. Pesniki Victor Hugo, Vigny in Gerard de Nerval so proslavljali osvobodeno človeško naravo. Ker je človek suvereno

obvladal zlo in dobro, so mogli odstraniti Boga iz svetišč in src.

Toda ostal je le privid, bleščec verz, v vihar strasti in opoja potopljena človeška narava, ki je v spisih George Sand in Flauberta sicer pokazala na pekel v človeški duši, toda le zato, da je bil slednji potem raztegnjen nad ves svet, oni / duši pa razglašen za bajko.

Razbrzdanost je svetu postala edina resnica, ki pa se je sproti razkrivala v prevaro.

— — —

Leta 1821 se je rodil Charles Baudelaire, pesnik bleska in razkošja v razbrzdanosti. Ena prvih njegovih pesmi nosi naslov Spleen — Blesk in njegova najpomembnejša pesniška zbirka si je na prvo stran kar odkrito privzela v šopek povezano zlo vsega sveta: Les Fleurs du Mal — Cvetje zla.

Bil je iz premožne družine, že kot otrok ves ujet v razkošje, še premlad za pravo svobodo, ko je že kot šestleten

otrok spoznal, kam ga je zlo vrglo; umrl mu je oče in mati se je drugič poročila. Bogata renta mu je sicer povečala pogoje za življenje v blesku in razkošju, toda premlado spoznanje čutne ljubezni ga je vrglo v nesrečo in razkroj, predno je došel na prag zrele starosti. Poslali so ga v svet, da bi ušel resnici okoli sebe; odšel je na pot okoli sveta, preplul rtič Dobre nade, toda se na otoku Reunion ustrašil vsebine, ki mu je plula iz morja. Zaprošil je, da so ga vrnili v Pariz, kjer je kmalu izšla zbirka njegove poezije: Les Fleurs de Mal.

Naklada je bila kaj majhna — komaj 150 izvodov, razprodali so jih komaj nekaj desetlin, ko se je ves dostojni svet že dvignil proti njemu ter ga obsodil zaradi opolzlosti in pohujšanja. Kajti v pesmih je pokazal, kako je šel na dno pekla, da bi prepoznal, kako lažejo tisti, ki govore, da ni pekla in da je Satan samo lutka, krinka za možgane omejenih obzorij. Ko napadi v časopisih niso zadostovali, so delo gnali na sodišče in ga tam oznamovali, da je zločinski — sovražno vsem pravilom dostojnosti. Razbil je namreč steno razdeljenosti na dobro in zlo v človeku in zaklical iz dna svojega trpljenja, da ni resnično načelo, ki pravi, da je človek dober že po naravi.

Prav v šopku pesmi o rožah zla se spet in spet vrača na Satana... Ker je bil v njegovih okovih, mu koraka prav v notranjost svoje duše; tam svet ni razdeljen samo na dvoje, kakor so učili pred njim že toliki. Svet duše je predvsem svet tesnobe; večni nemir izživa in vodi v trpljenje, ki ne more imeti smisla, če ni potopljeno v slutnjo nečesa, kar je tam nekje za „Spleenom“ in se že daje srcu in očem kot

sijaj bodočega, kar je zastrto res samo še v blesk. Tako je Baudelaire postal najprej z bogokletnim iskanjem in potem s prodiranjem skozi labirint svoje-ga trpljenja predhodnik velikih mislecev sodobnosti — Bernanosa in Claudela, z odkrivanjem nemira in tesnobe je odprl vrata v svet, ki ga je nato še bolj razkrinkal „otrok pekla“ pesnik Artur Rimbaud in čigar pot je potem vodila ob Gidu in Valeryju do sodobnega eksistencializma Sartrove literarne šole.

— — —

Baudelaire je — sam glasnik zla in pekla zato, da bi izzval dvoboj s Satanom — postal začetnik nove dobe, ki se še danes ni izpela v iskanju novih oblik duhovnosti. Ko je njegov prijatelj Flaubert, največji francoski pisatelj — realist devetnajstega stoletja, liberalen v osnovah prav do prvin poganstva (Salambo, Thais), razbral bistvo Cvetk zla, se je prestrašen obrnil nanj in mu zaklical: „Kaj je s teboj, ti glasnik in zagovornik največje svobode v grešni strastnosti? V tvojih pesmih so namreč osnove katolicizma...“

Iz himen svojim tovarišicam grešne ljubezni, iz ležišča, kamor ga je vrgla ohromelost, je zaslutil, kje je bistvo človekove notranjosti; vanj se je poslej ves zazrl. Mogla bi ga označiti za začetnika moderne psihologije, ko je v dušah razkrival niti in sledi brezmejnih skrivnosti podzavesti in iskal reševanja po tej poti.

Pristal je na sosodstvo Satana, da bi se mu res iztrgal tako, kakor so to terjale korenine zla. Prehodil je satanske dvorane zla z oboki opija in hašiša in pristal tam, kjer sta nekaj desetletij za njim končala pesnika podobnih konfliktov in razkrojev: Jean Cocteau in Henri Michaux. Ko je sam že trkal kot

berač na vrata božje ljubezni, je začel pisati dnevnik, ki mu je dal ime: *Le Coeur mis a Nu* — Glejte, moje nago srce. — Kot geslo je zapisal na prvo stran:

„Vsako jutro bom začel z molitvijo, zakladnico vseh sil in moči za ves dan...“ da bi že naslednja prva kitica pesmi tistega dne izzvenela: 'Kdo pozna slasti greha, kakor jaz | tulim v grehu noč in dan, jokam in stokam | ob koncu pa skrušen obljubljam, | da bom čednosten čez eno uro.' — Ko je bil na pragu obupa, se je ovedel in se obrnil vase: 'Dobri Bog, dal si mi trpljenje, nebeško zdravilo za mojo nečistost; | lek postaja že sok | na poti do nebeških naslad.' Skrušen se spet vrača in zbezan vprašuje: „Kje bi našel dovolj globoko kupico, kamor bi potopil strup Satanove zveri.“

Bilo je še nekaj let do dogodkov v Lurdu in dogodki okoli razglasitve resnice o Brezmadežni še niso bili znani. Baudelaire je bil okr. 1840 še v vezeh romantike, ko je v stilu njene patetike zapel: „O Bog, ti si najlepše spričevalo o naši ceni | ti bodi naš jok in stok, | ki gre skozi stoletja | in se skruši na pragu Tvoje večnosti.“ Kajti nekaj je že slutil o tem, kako je ostalo čisto tudi po izvirnem grehu in zato zaključil pesem o borbi s Satanom: „Iz razjedenega drobovja si bom iztrgal kačo, | in jo položil pod peto, da jo zdrobiš in ji streš glavo, | Ti kraljica Zmage in slave | uniči s svojo peto pošast, prepolino sovraštva in gnusa.“

In kakor da bi slišal odgovor, vzklíka njegova duša v veselem pričakovanju: „Kaj poskakuješ srce, ko zreš lepoto bližajočih se oči?“

— — —
Baudelaireovo resnico so zakrivali.

Bilo je še zaman, da je pisatelj Huysmans priznal, kako so ga prav Baudelaireove pesmi o zlu in pogubi privedle na pot konverzije. Še pred drugo svetovno vojno je ostal glas katoliškega pesnika in kritika Charlesa du Bosa kakor glas vpijočega v puščavi, ko je v analizi sodobne religiozne poezije postavil prav „pesnika pekla in Satana“ na čelo rodu, ki je pozneje rodil veliko trojico: Claudel, Bernanos, Mauriac. Pregloboko je bil Baudelaire zasidran kot strah v blaženi pobožnosti mirujočih vernikov devetnajstega stoletja; ti so *Fleurs de Mal* prebirali samo z očmi in za vsakim verzom zatrepotali od groze in pohujšanja.

Podoba se spreminja. Pohujšanje, kolikor ga je res bilo, je bilo le „Spleen“, zavesa pred začetkom drame, ki se je začela tedaj, ko je duša vrgla svoje mreže in se spustila s Satanom v spopad poslednjega kockanja... Zmagal je, ko je beračil za božjo ljubezen!

Pesnik Baudelaire pa v tem spopadu ne bi bil nič, če ne bi bil, blizu prisotnosti — če ne bi prejel Milosti, Satan je bil v tej igri kakor „hlapec“ božje ljubezni, ki se je pesniku odprla, ko je obstal pred njo kot berač s prazno kupo. Baudelaireov pesniški dedič Verlaine je že prišel do te skrivnosti v pesmi o Kruhu in Vinu, ko je zapel sicer še zelo okoren slavospev obojemu, sluteč globino zakramentov.

Trenutno poudarjajo, da v Baudelaireovih pesmih ni bistvo v zlu, ki se skriva za cvetjem, ampak silijo na dan resnično že teološke osnove o prisotnosti Kralja zla v prejšnjem in našem stoletju. Baudelaire je zmagal — saj je pred smrtjo sprejel zakramente — njegova obzorja borbe pa se širijo.

Ruda Jurčec

Liturgična konstitucija in njeno uresničevanje

Kot prvi pomembni sad drugega vatikanskega cerkvenega zbora je z dnem 16. februarja 1964 začela veljati liturgična konstitucija. Ta konstitucija s 130 člani je v začetku povzročila pri mnogih kristjanih začudenje, skoraj razočaranje, ker so pričakovali kaj drugega, vse kaj več. Šele poglobljen študij je odkril, kaj vse vsebuje in počasi so se začeli odpirati oči in rasti navdušenje pri vernikih, vnetih za resno obnovo Cerkve. Ne da bi šli v podrobnosti, si hočemo v glavnih potezah ogledati, kako je ta konstitucija nastala, kaj v glavnem vsebuje in kako so jo začeli po krščanskem svetu uresničevati.

Nastanek konstitucije

1) Zelo bi se motil, kdor bi mislil, da je konstitucija delo samo tega cerkvenega zbora, s svojimi pripravljalnimi komisijami škofov in strokovnjakov in pokoncilskimi zasedanji. Mirno lahko trdimo, da je sad vseh, ki so v zadnjem stoletju, mnogokrat smešeni po drugih kristjanih, večkrat celo obsojeni po cerkvenih oblasteh, znanstveno in praktično delali za obnovo liturgičnega življenja katoliške Cerkve. (Prim. Marjan Smolnik: Pripombe k liturgični konstituciji, Ljubljana 1964. str. 5). Vse to je služilo kot orodje Svetemu Duhu, ki nevidno vodi Cerkev. Ko je prišel čas, je Janez XXIII. sklical leta 1960 pripravljalno komisijo za izdelavo osnutka zakona o liturgičnih reformah. V tej komisiji so se sčasoma zbrali vsi, ki so že delali v papeški re-

formni komisiji in tisti škofje in znanstveniki, ki so postali znani zlasti na različnih mednarodnih kongresih in zborovanjih. V zares tovariškem mednarodnem ozračju so trikrat predebatirali in tudi spremenili besedilo celotnega osnutka, ki so ga poprej pripravile podkomisije za posamezna poglavja.

Trudili so se, da bi dali osnutku čim bolj biblično in patristično podlago in se kar najbolj mogoče ogibali juridičnega izrazoslovja. Ko je pripravljalna komisija svoje delo končala in preden se je začela koncilaska debata, tj. med 13. jan. 1962 in 22. okt. 1962 ni manjkalo dramatičnih zapletov, ki so na videz skoraj ogrožali liturgično obnovo. Predsednik pripravljalne komisije kardinal Cicognani je umrl 4 dni potem, ko je po nekajdnevnem obotavljanju podpisal besedilo osnutka (1. febr. 1962). Njegov naslednik kardinal Larraona je bil imenovan istega dne, ko je Janez XXIII. podpisal konstitucijo „Veterum sapientia“ ki je med drugim prepovedovala vsak napad zoper uporabo latinščine v liturgiji. Osrednja komisija, ki je nato dobila osnutek v presojo, je dala osnutku precej drugačno podobo. Tajnik Bugnini pa je celo izgubil profesorsko stolico na lateranski univerzi.

2) Začetek koncila je takoj pomenil spremembo, ker je bilo v koncilsko komisijo za liturgijo izvoljenih 6 škofov iz pripravljalne komisije, razen njih pa še kardinal Lercaro in misijonski škof Van Bakkum, oba znana borca za liturgično obnovo. Član te komisije je bil tudi lanjaluški škof msgr. Alfred

Pichler in škof iz Mar del Plate msgr. Enrique Rau. Čeprav je Janez XXIII. imenoval v to komisijo izrazite nasprotnike liturgične obnove npr. msgr. Dante, ki so zastopali stališče rimske kurije, trdno odločeni, zoperstaviti se vsakim novotarijam, je zbor koncilskih očetov z vso svobodo razpravljal in uspel. (Prim. Congar: El concilio día tras día. Barcelona 1963. str. 37).

Koncilaska debata je trajala od 21. oktobra do 15. novembra 1962. v prvem zasedanju. Izglasovali so nekaj več kot tretjino besedila. Na jesenskem zasedanju 1. 1963. so potem sprejeli še vse ostale člene na zadnjem glasovanju 22. novembra 1963 s skoraj absolutnim soglasjem. Da je bila debata res zelo obširna, priča 328 govorjenih in 350 pisanih govorov zbranih v 12 zvezkih na 1200 straneh. Upoštevanih je bilo 953 ustnih in pisanih predlogov. Vprašanje liturgičnega jezika je v nekem oziru postalo osrednje vprašanje. S sprejetjem vsega tega je bila odprta ter usmerjena možnost za vedno večje prilagoditve, za vedno večjo uporabo domačega jezika ter celo za nastanek novih obredov, stvari, ki so se še v času prvega zasedanja zdele popolnoma nemogoče. (Prim. Smolnik o. c. str. 6 in 7)

Razglasitev in glavna vsebina.

Razglasitev prvega zakona II. vati-kanskega cerkvenega zbora je bila 4. decembra 1963. z veljavnostjo 16. februarja 1964.

Konstitucija obsega uvod in 7 poglavij. Prvo poglavje: splošna načela za obnovo in napredek liturgije, tvori

osnovo vse konstitucije in jih je zato tudi treba najbolj premisliti. Govori o bistvu liturgije in njenem pomenu v življenju Cerkve. O prizadevanju za liturgično vzgojo in dejavno sodelovanje. O gojitvi liturgičnega življenja v škofiji in župniji in o pospeševanju liturgičnega pastirovanja. Drugo poglavje obravnava evharistično skrivnost, o sveti maši. Tretje poglavje govori o drugih zakramentih in zakramentalih. Četrto poglavje obravnava duhovne dnevnice ali brevir. Peto poglavje je velika zakladnica dragocenih misli in navodil o cerkvenem letu. Šesto poglavje o cerkveni glasbi dodaja k že doslej veljavnim pravilom precej koristnih sprememb, kot npr. priznava tudi petju v domačem jeziku značaj pravega liturgičnega petja. Tudi sedmo, zelo kratko poglavje o cerkveni umetnosti in cerkveni opremi, podaja predvsem le načelne ugotovitve in smernice. Besedila konstitucije zaključí dodatek o cerkvenem koledarju.

Vse to je le shematičen pregled poglavij konstitucije. K razlagi najvažnejših poglavij se bomo povrnili v posameznih sestavkih tekom leta.

Izvedba liturgične konstitucije doslej po svetu

Dasi vsebuje konstitucija veliko načelnih smernic in razmeroma malo praktičnih napotkov, je njen izrecni namen ravno v praktični aplikaciji. Cerkev hoče po liturgiji, po njenem globokem pojmovanju in doživljanju posvetiti kristjane, moderne pogane pa pritegniti k virom nadnaravnega življenja. Tega so se najprej seveda zavedli prav tisti škofje, ki so kot člani koncilске litur-

gične komisije pri vsem najbolj sodelovali. Tako je npr. francoski pomožni škof v Cambrey takoj po vrnitvi s koncila izjavil: Pastoralne in doktrinalne novosti, ki jih je koncil izdal glede liturgije, ne trpijo prav nobenega odlašanja: treba jih je takoj spoznati, jih poskušati razumeti in uporabiti v praktičnem življenju duhovnikov in vernikov. Brez razumevanja pristnega duha liturgične obnove bi namreč vsa poznejša praktična določila ostala samo „recepti“ in ne bi rodila ne resničnega, ne trajnega sadu. (revija La Maison-Dieu, št. 76, str. 20)

Msgr. Rau, škof v Mar del Plati, predsednik liturgične komisije za celo Latinsko Ameriko, je tudi takoj že v januarju 1964 sklical posebno zborovanje z namenom, da bi verniki bolj razumeli pomen koncila, zato med drugim pravi: Konstitucija je izhodišče za široko in globoko obnovo Cerkve. Liturgija nam kaže resnično podobo Cerkve. Zato želi Cerkve sodelovanja ljudstva pri tem uradnem opravilu. Sodelovanje pa mora biti zavestno. Zato je treba ljudstvo poučiti o skrivnostih, ki se obhajajo v liturgiji. Posvetiti moramo dolge mesece študiju tega zgodovinskega dokumenta. (Vivamos el Concilio. Mar del Plata 1964, str. 8, 9.) Podobno bi mogli najti pri vseh škofih, ki so res s srcem in dušo spremljali koncilске razprave o liturgični obnovi. Pa ne samo govorili, ampak so res tudi že izvedli veliko zborovanj za duhovnike in redovnike, ter za vodilne laike, da so na njih strokovnjaki razlagali posamezne člene konstitucije. Istočasno pa so seveda že uvedeni razni poskusi tega praktičnega zavestnega sodelovanja ljudstva pri posameznih liturgičnih opravilih. O vsem tem bremo vesela poročila tudi iz domovine.

Kjer so vse to resno vzeli, je ljudstvo vsaj deloma pripravljeno na uresničitev konstitucije. Med tem je namreč glavna liturgična komisija pripravila pod vodstvom kardinala Lercara liturgično instrukcijo, ki daje smernice za liturgične spremembe. Potrdil jo je tudi že sv. oče Pavel VI. in bo stopila v veljavo na prvo postno nedeljo, 7. marca 1965. (L'Osservatore Romano št. 635)

BORIS KOMAN

Pevski zbor dečkov —
„dunajski slavčki“

Kdor lepo poje, dvakrat moli. To naj velja pri uvedbi narodnega jezika v bogoslužno petje

Iz
dnevnika
Janeza
XX II.
dobrega

Radi bi začeli najprej prinašati kar prevod duhovnih misli in svetih sklepov, ki jih je mladi semeniščnik Angel Jcže Roncalli začel pisati l. 1895, ko je bil star štirinajst let. Pa bomo vse bolje razumeli, če vsaj kratko omenjamo njegovo otroško in deško dobo, preden je stopil v bergamsko semenišče. Janez XXIII. je rad še kot papež v nagovorih in zapiskih obujal spomine na svoja nedolžna leta, ki jih je preživil doma, v cerkvi, v župnišču in v šoli. Leta 1959 je začel celo zapisovati v tretji osebi točke in

opombe za svoj življenjepis. Pri tem zapisovanju pa je došel le do leta 1904, ko je postal duhovnik. Več stvari posnemamo kar iz teh zapiskov.

Pod rodnim krovom

Na rojstno hišo papeža Janeza XXIII. bi lahko naobrnil kar Gregorčičevo pesem o kmečki hiši. Rojstni dom Janeza XXIII. je stal v kraju Brusico (izg. Bruziko), v župniji Sotto il Monte (kar bi po slovensko lahko prevedli: Podgorje), ki je spadala in še spada v bergamsko škofijo. Hiša

je stala ob vznožju gore, ki se je imenovala po sv. Janezu Krstniku. Na vrhu hriba je stala župnijska cerkev, ki je bila prav tako posvečena sv. Janezu Krstniku. Ker je bilo do cerkve precej navkreber in je bila že v precej slabem stanju, so za župnijsko cerkev uporabljali kar cerkvico Matere božje v Brusico, ki se je skoraj držala hiše, v kateri je prišel na svet bodoči papež Janez XXIII.

Oče Janeza XXIII. se je rodil leta 1854, istega leta, kot je bila razglašena verska resnica o Marijinem brezmadežnem spočetju. Ime mu je bilo Janez Krstnik. Janez XXIII. je vedno govoril s spoštovanjem o njem. Vemo, da si je Angel Jožef Roncalli kot novoizvoljeni papež privzel ime Janez tudi v spomin na svojega dobrega očeta.

Janez Krstnik Roncalli — tak priimek je imel Janez XXIII. po očetu — se je kot mlad fant poročil z Marijano Mazzola, ki je prav tako prišla na svet leta 1854. Janez XXIII. jo je vedno ohranil v najlepšem spominu. Leta 1959 je kot papež o njej zapisal, da je bila pobožna, nedolžna in kar najbolj delavna. Dodaja pa, da jo je spoštovalo in ljubilo vseh njenih deset otrok, pa tudi vsa župnija. Dosegla je prav visoko starost; umrla je šele leta 1939; oče Janez Krstnik pa je šel od tcd na drugi svet štiri leta pred njo.

Janez Krstnik Roncalli je imel s svojo ženo Marijano enajst otrok, ki jim je bilo takole ime: Marija Katarina (1877 do 1883), Terezija (1879 do 1954), Ancilla (1880 do 1953), Angel Jožef (1881 do 1963), Ksaverij (1883; menda še živi), Marija Eliza

(1884 do 1955), Asunta Casilda (l. 1886; menda tudi še živi), Alfred (1889), Janez Frančišek (1891 do 1956), Henrika (1893 do 1918), Jožef Alojzij (1894; tudi najbrž še živi), Alojzij (1896 do 1898). Ker je Alfred kmalu po rojstvu umrl, papež omenja le deset otrok, čeprav jih je bilo v resnici enajst.

25. novembra 1881 v jutranjih urah se je Janezu Krstniku rodil prvi sin. Naši krščanski starši so imeli navado, da so novorojenčka še isti dan dali krstiti, tako da je bil čimprej z vodo in Svetim Duhom (Jn 3, 5) nadnaravno prerojen. Božji služabnik Friderik Baraga je npr. prišel na svet na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, pa so ga še isti dan nesli h krstu v cerkev sv. Jurija v Dobrnič. Tako so tudi našega malčka takoj prve ure po rojstvu hoteli nesti h krstu, pa so morali počakati na župnika Frančiška Rebuzzinija, ki je šel tisti dan zdoma in se je šele popoldne vrnil. Oče pa je medtem ves vesel, da je dobil po treh hčerkah prvega sina, šel na občino, da so novorojenčka vpisali v občinski seznam.

Pri krstu so novorojenčku dali dve imeni: Angel Jožef. Njegovemu staremu očetu je bilo tudi ime Angel. Ded pa je imel še štiri brate: Ksaverija, Aleksandra, Janeza in Jožefa. To so bili Angelčkovi stari strici. Najstarejši je bil Ksaverij, ki je dočakal starost osemnosemedeset let. Ta je bil krstni boter malemu Angelčku Jošku. Prav ta Ksaverij je živ primer, koliko morejo starejši ljudje v hiši in dobri krščanski botri vplivati na vzgojo otrok v hiši. Angel Jožef vse svoje žive dni ni mogel nanj pozabiti. Ksa-

verij je vse življenje ostal samski in bil gospodar v hiši. Janez XXIII. je kot papež zapisal, kako je božja previdnost poskrbela, da ga je prav ta Ksaverij — ne da bi se tega seveda zavedal — že od detinskih let pripravljaval na duhovniški poklic, da, na škofovsko čast in za namestnika Jezusa Kristusa na zemlji. Isti priča, da je bil Ksaverij pobožen mož, res zelo verskega duha, doma v božjih in poučen v verskih stvareh. Pravi, da je o Ksaveriju zadosti samo to povedati, kako zelo rad je prebiral premišljevanja, ki jih je napisal znani španski jezuit Ludovik La Puente; trdi, da je redno bral Salezijanski vestnik (Bollettino Salesiano) in katoliške časnike, ki so izhajali v Bergamu.

Pod isto streho pa je bival tudi Alojzij, očetov bratranec, sin zgoraj omenjenega dedovega brata Aleksandra. Ta se je poročil z Angelco Carisimi, ki mu je podarila deset otrok. Tako je bilo nekako v letih 1880 do 1892 v isti hiši kar dvajset otrok iz obeh družin, deset deklic in deset dečkov. Zraven je treba prišteti obojne starše in še šest starejših sorodnikov. Tako je bilo pod isto streho treba vsak dan nasititi vsaj trikrat kar tri-deset ust. Pod nobeno streho v Sotto il Monte ni bivalo toliko ljudi. A Janez XXIII. tako lepo pravi, da je za vse te ljudi skrbel dobri Bog v svoji dobrotljivi previdnosti. Skrbela pa so tudi dobro obdelana žitna polja in vinogradi, skrbele živali v hlevu, od katerih so imeli mleko, maslo in še kaj drugega, skrbel pa je tudi strah Gospodov, ki je ohranjal red in veselo vedrost skupnega življenja; v božjem strahu so se vsi skupaj trudili, po-

šteno delali ter se med seboj spoštovali; živeli so v lepem krščanskem miru, ki ga nikdar niso kalili prepiri.

Stari stric Ksaverij je vsak večer pokleknil in začel moliti rožni venec, drugi pa so s srcem in ustnicami odgovarjali; ta rožni venec je bil nekaka skupna pesem v čast rožnovenski Materi božji; Janez XXIII. trdi, da človeka po tako dolgih letih spomin na ta rožni venec še vedno gane in razneži. Zato ni nič čudno, če je Janez XXIII. kot papež vsak dan zmolil vse tri dele rožnega venca, ga tolikokrat priporočal pri sprejemih, v nagovorih in uradnih pismih ter pisal kratke duhovne misli za posamezne skrivnosti; saj ga je lepa krščanska navada, ki jo je imel v domači hiši, k temu silila. A v apostolskem pismu v čast predragoceni Krvi Jezusovi omenja tudi, kako so npr. njegovi starši meseca julija vsak dan molili tudi litanije predragocene Krvi. Tako je Angelček Joško že doma dihal v lepem krščanskem ozračju.

Ljubezen do cerkve

Med brati in bratrance je bil Angel Jožef najstarejši. Vse ga je zelo rado imelo zaradi njegovega nedolžnega obraza in čistih oči, zaradi njegovega iskrenega obnašanja, v katerem ni bilo nič narejenega, in neprisiljenega veselja za vse, kar se je dogajalo v cerkvi. Njegovi mladostni tovariši so vse to brž opazili in zaslutili, da bo Angel Jožef duhovnik. Zato so mu dali priimek: Angel Jožef pretino (duhovniček).

Nekaj izrednega za tiste čase je bilo, da je smel prejeti prvo sv. ob-

hajilo, ko je bil star komaj sedem let in nekaj mesecev. Janez XXIII. se je tega dne vedno rad spominjal. Prvo obhajilo je bilo neko jutro v postu leta 1888. Vse je bilo tako preprosto. Poleg župnika je bil navzoč tudi njegov pomočnik Bartolo Locatelli. Sicer so pa bili v cerkvi le dečki in deklice. Po sv. mazi in sv. obhajilu so vsi prvoobhajanci in vse prvoobhajanke šli v župnišče, da so se vpisali v Apostolstvo molitve. Dobri župnik Frančišek Rebuzzini je izbral malega Angelčka Joška, da je smel vpisati v imenik svoje ime in priimek ter imena in priimke vsch drugih. Cutil se je zelo počaščenega. Kot Janez XXIII. je izjavil, da je bilo to vpisovanje, kolikor se spominja, njegova prva vaja v pisanju. Kasneje je mnogo več kot polstoletja moral napisati skoraj nepregledno število strani.

13. februarja 1889 pa mu je bergamski škof Kajetan Kamil Guindani v kraju Carvico (izgovori: Karviko) podelil zakrament sv. birme.

Župnišče drugi dom

Na Frančiška Rebuzzinija, svojega krstitelja in župnika, iz čigar rok je prejel tudi prvo sv. obhajilo, je Janez XXIII. prav do svoje smrti ohranil svet in hvaležen spomin. Še kot papež ga je ponovno omenjal. O njem je trdil, da je bil svet duhovnik. Župnik je imel srce za Angela Jožefa. Kolikokrat je kot otrok, šolarček in semenišnik prestopil prag župnišča. V župnišču se je njegov pogled pogosto ustavil na steni, kjer so bili v okviru zapisani stavki, ki jih seveda skraja ni razumel, pozneje pa jih je bral in si jih za vse življenje vtisnil v spomin. V spomin na tega svetega žup-

nika, v spomin na sv. krst in začetek semeniškega življenja je kot papež dal natisniti posebno podobico s temi za življenje in onostranstvo tako pomembnimi stavki, ki jih pripisujejo sv. Bernardu, pa seveda ne vemo, ali so res njegovi. Janez XXIII. je mislil, da bodo te misli koristile semenišnikom, mladim fantom, ki se pripravljajo na redovniški poklic, vsem Bogu posvečenim osebam, pa tudi vsem, ki so se odločili za bolj globoko duhovno življenje. Na tej podobici papež omenja, da je na svojem župniku Frančišku od otroških let gledal in občudoval lik popolnoma neomeževanega duhovnika. Ne bo nam škodovalo, če si še mi za svoje življenje osvojimo misli, ki so na tako veliko osebnost, kot je bil Janez XXIII., kmečki sin na papeškem prestolu, tako vplivale. V preprostem slovenskem prevodu se takole glase:

*Mir v celici, zunaj pa mnogo mnogo
vojska.*

*Vse poslušaj, malokaterim verjemi,
vse spoštuj.*

Nikar ne verjemi vsega, kar slišiš.

Nikar ne sodi vsega, kar vidiš.

Nikar ne stori vsega, kar moreš.

Nikar ne daj vsega, kar imaš.

Nikar ne govori vsega, kar veš.

Moli! Beri! Beži! Molči! Počivaj.

Kdor hrepeni, da bi v nebesih dosegel zaželeno življenje, naj čisto na zemlji bere tele misli:

Tri pretekle reči:

Hudo storjeno.

Dobro opuščeno.

Čas izgubljen.

Tri sedanje reči:

Življenja kratkost.

Teško se je zveličati.

Majhno število zveličanih.

Štiri prihodnje reči:

Smrt, od katere ni nič bolj gotovega.

Sodba, od katere ni nič strožjega.

*Pekel, od katerega ni nič bolj
groznega.*

*Nebesa, od katerih ni nič bolj
prijetnega.*

Še devet Slomškovih nasvetov

Gornje misli se res vsem splača pogosto premišljevati. Zdi se, da ne bo r.papak, če tem mislim dodamo še devet tako podobnih nasvetov, ki jih je božji služabnik škof Anton Martin Slomšek leta 1857 v Drobotnicah podaril slovenski mladini in vsem Slovencem:

Tri reči imej vedno pred očmi: oko božje, ki vse vidi, uho božje, ki vse sliši, in pa tiste bukve, v katere Bog vse tvoje dejanje piše. Samo enkrat na dan te tri reči prav pomisli in ne boš grešil.

Dveh reči ne odlagaj na jutri: boljšanja in pa dobrega dejanja. Odlog je dobrega najhujši sovražnik. Za danes vemo, da ga imamo; ako še jutri doživimo, ne vemo.

Vsak dan je hlapec, od Boga poslan, ki te brez usmiljenja tira bliže smrti, bliže sodbi, bliže večnosti, srečne ali nesrečne. Vsak dan torej tako živi,

kakor bi ti bilo danes umreti, in srečen boš.

Hočeš po svetu srečno hoditi, bodi pohleven in dober vsem, pa le redkim se zaupaj. Pobožen bodi vpričo Boga, sramežljiv do sebe, pravičen vsakemu. Ljubi prijatelje, trpi sovražnike, stori dobrega, kolikor moreš, in vse te bo rado imelo.

Naj te zadene hudo ali dobro, lahko si obrneš v srečo, ako se v nesreči ponižaš, v sreči ne povišaš in hvališ Boga za vse, kar ti da.

Pokorno naj bo truplo duši, duša pa Bogu, naj bo vse po sveti volji božji. Kjer te dvojne pokorščine ni, je vse narobe in napak.

Na oni svet ne pojde z nami posvetna čast, ne bogastvo ne dobrota tega sveta; le dobra in pa hudobna dela nas bodo spremljala v večnost, da nam bo blagor ali pa gorje.

Žal naj ti bode le za tri reči tvojih preteklih ani: za hudo storjeno, za dobro zamujeno in pa za zgubljeni čas. Blagor mu, kdor se tega trojnega varuje.

Ne pozabi štirih reči vse svoje žive dni: grehov obžalovati, se sodbe božje bati, s smrtjo se spoprijazniti in pa v milost božjo zaupati; te štiri stvari ti bodo zadnje uro posladile.

(Drobotnice za l. 1857, str. 235/6. Slomšek piše v naslovu: Deset dobrih nasvetov. V resnici jih je pa samo devet. Peti je menda izpuščen.)

Svetniki so znali resno gledati na življenje.

Dr. Filip Žakelj

„Naj bodo vsi eno, kakor si Ti, Oče v meni in jaz v Tebi; da bodo tudi oni v nama eno, da bo svet veroval, da si me Ti poslal.“ — Jezusova molitev.

Komunizem in Cerkev

Vedno ista pesem

Italijanski komunistični listi z glavnim glasilom komunistične stranke „Unità“ na čelu se že dalj časa trudijo dokazati, da je papež Pavel VI. zapustil smer, ki jo je sprožil Janez XXIII., ko je začel politiko zблиževanja z državami onstran železne zavesse. „Unità“ navaja, da je Janez XXIII. prelomil s politiko svojega prednika Pija XII.; obsočil je njegovo rigoroznost do komunizma. Pij XII. je odklanjal možnost sodelovanja s komunizmom in razglasil izobčenje nad verniki, ki bi bili člani komunistične stranke. Politiki sovražstva in zagrizenosti proti komunizmu, je po pisanju komunističnih listov sledila politika Janeza XXIII., avtorja okrožnice „Pacem in terris“ in velikega podpornika vseh sil, ki so delale za mir... Pri tem delu se je baje Janez XXIII. znašel na isti poti z voditelji komunističnih vlad, ki so podprli delo za mir s podpisom pogodbe o omejitvi atomskega oboroževanja in s podpiranjem politike koeksistence med komunističnim vzhodom in kapitalističnim zahodom. Pavel VI. pa je sedaj zavrgel temelje Janeza XXIII., in se pridružil silam, ki rušijo mir in nalagajo narodom bremena pospešenega oboroževanja ali obnove ljenege kolonializma v Afriki in Aziji.

Komunisti menijo, da se je s takim preobratom cerkvene politike Pavel VI. vključil v vrtiljak dialektike, ki pravi, da na papeškem prestolu sledi papežu demokratske usmerjenosti, kakor je bil Janez XXIII., papež reakcionar, kar bi

naj bil Pavel VI. Ni važno, ali taka trditev odgovarja resnici ali pravemu zgodovinskemu razvoju; za komuniste je važno, da morejo tudi pri presoji cerkvene politike Pavla VI. uporabiti staro pesem, da se svet razvija po zakonih njihove, marksistične dialektike in da so samo komunistični ideologi tisti, ki znajo pravilno presoditi, kdo je naprednjak in kdo reakcionar. Zato jim nikakor ne more biti dano spoznanje, da se politika Janeza XXIII. v svojih temeljih ni prav nič oddaljila od načel Pija XII., in da se Pavlu VI. ni bilo treba prav nič postavljati proti načelom svojega prednika. In to je vsekakor najbolj vidno v njegovi prvi encikliki „Ecclesiam suam“, kjer je med drugim tudi razložil, kako si zamišlja obliko in vsebino dialogov z vsemi plastmi sodobne organizirane družbe.

Papeži so vedno za mir

Komunistični teoretiki v svojih listih revijah opozarjajo na nevarnosti v mednarodni politiki Pavla VI. Ker je v svojih prvih izjavah poudaril stališče Cerkev do komunizma in ponovno posvaril pred njegovimi brezbožnimi in materialističnimi osnovami, ga pisci v „Unità“ napadajo, češ da ruši politiko zблиževanja med ZDA in Sovjetsko zvezo. Po Kennedyjevi smrti prevzemajo vodstvo ameriške politike konservativci, ki ne zaupajo v moskovske načrte o sožitju, rušijo ugled Organizacije združenih narodov in uvajajo po vseh kontinentih novo dobo modernega kapitalističnega kolonializma. Ko svari papež pred pri-

vidi miru in sožitja, kakor jih slika Hruščov, se izraža pesimistično o miru, kakor ga je napovedal Janez XXIII. v okrožnici „Pacem in terris“. Kjer je bil Janez XXIII. optimist, je papež Pavel VI. črnogled zagovornik previdnosti in nezaupanja. Papež Pavel VI. širi s tem „strah in nemir“ med narodi in pripravlja razpoloženje za nove težave v mednarodnem razvoju, zaključujejo komunisti svoja razmišljanja.

Seveda je položaj v mnogem ravno nasproten. Ko so ZDA, Anglija in Sovjetska zveza podpisale dogovor o omejitvi poskusov z jedrno energijo, je papež Pavel VI. v zaporednih javnih izjavah pozdravil in podčrtal pomen dogodka. Ko je bila avtoriteta Organizacije združenih narodov spet na tehtnici zaradi neuspehov v Kongu, Aziji in drugod, je Pavel VI. imenoval svojega stalnega opazovalca pri tej ustanovi v New Yorku. Toda Pavel VI. je storil le tisto, kar je moral storiti, ko je v nagovoru v Betlehemu opozoril na razlike, ki še delijo narode, na krivice, ki jih morajo kristjani prenašati v komunističnih državah, na novi val ateistične propagande, ki se širi iz Moskve. Če kdo ruši prave temelje miru in človekovega dostojanstva, so to komunistični politiki: Sovjetska zveza in njeni sateliti uvajajo v življenje svojih državljanov nazore, ki rušijo osnovne temelje miru in pravice, ko podirajo temelje svobode v vsakem posamezniku. Če se bo mir kdaj ustalil na načelih komunizma, ne bo nikdar sposoben preprečiti katastrof, ki bodo bruhnile na dan zaradi krivičnega in nečloveškega reda v svetu, podvrženem komunizmu. Papeži so vedno svarili pred zablodami; nanje je opozarjal Janez XXIII., pred njim je svaril že Pij XII. in sedanji papež Pavel VI. je

samo tolmač nauka, ki se ni spremenil in se spremeniti ne more.

Boje se križarske vojne proti komunizmu

„Unità“ navaja, da je papež Janez XXIII. pobudil in opogumil „napredne, svobodne“ katoličane, da so se začeli javno izrekati za sodelovanje s komunizmom, ki da baje uvaja nove pogoje za razmah katolicizma v svojih državah, kjer da dovoljuje vso svobodno bogoslužje in poklanja celo denarno podporo katoliškim ustanovam ter društvom, naklonjenim rdečim vladnim oblastem. Pri tem cerkvene oblasti in verniki pač samo uveljavljajo uporabo pravic, zavarovanih v ustavah komunističnih ljudskih republik. Kajti Sovjetska zveza ter satelitske države so spoznale koristi miru, ne samo v svetu, ampak tudi v notranjosti; zato so dovolile večjo svobodo vernikom vseh veroizpovedi, zlasti pa pripadnikom rimske katoliške Cerkve. Mnogi katoliški teoretiki na zapadu pišejo, da se v komunističnih državah začinja isto, kar je ob propadu rimskega imperija uvajal cesar Konstantin Veliki, ko je leta 313 izdal Milanski edikt in dovolil vso svobodo Cerkvi in verski mir v imperiju.

Na komunistični strani takega „vladarja“ ne moremo zaslediti. Usta imajo polna pravljic o „svobodi verskega bogoslužja“, ki da jo dovoljujejo komunistične ustave. Za zunanji, mednarodni svet jim prihaja čisto prav, da morejo ponekod pokazati, da so cerkve odprte, duhovniki prejemajo plače, če so včlanjeni v vladi naklonjenih stanovskih organizacijah, toda po znanem deferatu Iljičeva o poglobitvi in okrepitevi ateizma, pa je jasno vidno, kako izgleda ta „svoboda verskega bogoslužja“. Če je nekaj svobode za zunanje verske nastope, potem pa ni nikjer sledu o svobodi

ujeljavljanja verskega življenja tako pri posameznikih, kakor tudi v javnosti. Brezbožna propaganda je svobodna, cerkvam pa je odvzeta sleherna, tudi najmanjša možnost vplivanja izven ozidja cerkve ali templja. Cesar Konstantin je res uvedel „verski mir“, ko je bil na poti v krščanstvo, komunistični diktatorji pa so ateisti, ki tudi ponujajo „verski mir“ s približno enakimi nameni, kakor če bi satan ponujal sodelovanje vsemogočnemu Bogu...

Kadar komunisti kritizirajo stališče Cerkev in se pri tem poslužujejo kratkovidnih trditev nekaterih „modernih“ katoličanov, so polni nasprotij in laži. Ko govore o ustavnih svoboščinah za Cerkev, uvajajo v javno življenje zakone, ki rušijo temelje zdravemu življenju v družinah; uničujejo pravo razmerje med starši in otroki, in ponujajo Cerkvi verski mir samo za to, da bi jo zaslužnili in prisilili, da bi vdano nosila jarem, namenjen za njeno končno smrt in razpad. Komunistični mir — verski ali mednarodni — ne more biti porok za mir v družini, družbi in domovini in kot tak ne nudi nobenih pravih temeljev za zdravo in pravično sožitje med narodi.

Mednarodni red v svetu je nemogoč, če ne bodo njegovi temelji sloneli na spoštovanju osnovnih pravic človeštva in posameznika. Komunizem ne bo mogel zgraditi novega reda iz laži in krivice, iz sovraštva in prevare.

Res pa je, da se — trenutno — komunizem odločuje za politiko sožitja, ker ve, da čas še ni zrel za uporabo jedrne energije tudi v vojne, ekspanzijske namene. Komunizem se hoče ohraniti za desetletja! Zato navaja, kako je za mir in ponuja svoje pogoje

za koeksistenco, ker še ni prišla njegova ura.

Svet pa se bo reševal iz nasprotij in bo stremel za pravim mirom; saj je na tehničnici usoda vsega človeštva. Družba se ne more preurediti čez noč — dokler bo svet korakal na robu propada, se bodo vsi ljudje blage volje trudili za možnost pravega sožitja, iskali bodo prilike za dvogovore, kajti ravno papeži so si spet in spet nadeli načelo, da „Summum bonum est pax — najvišje dobro je mir“.

Državniki, fevdalni ali liberalni in danes: levičarski ali napredni jih na žalost niso poslušali. Niso jim dajali prav, zgodovina pa jim je bila vedno pravična, ker se ni mogla izogniti resnici, da so bili pričevalci in graditelji pravega mira, dasi pogosto prepozno.

Ruda Jurčec

Aleksa Ivančeva:
Rimske katakombe

3. Katoličan

Če smo dali Michelangelu prvenstvo med vsemi umetniki vseh časov, smo še posebej poudarili njegovo katoliško umetništvo. Naj najprej sedaj napišemo nekaj besed o njegovi spolni morali, kajti ravno v tej stvari krožijo o njem neutemeljene govornice, da bi bil spolno nenaraven. Omenili smo že njegovo veliko vnemo za študij aktov, med katerimi prevladujejo moški in ki so govedli do nešteti mojstrovih kontrapostov, slikanih in izklesanih prvenstveno na moških figurah. Tedanji čas ni videl na tem nič nemoralnega, saj so njegova dela spremljali in odobraval papeži sami, dokler se ni pojavil intrigantski Pietro Aretino. Takrat je bilo dosti večje zanimanje za anatomijo kot danes, ko so anatomski dognanja že splošna last in je njihov pomen ob ekspresionizmu in brezpredmetni, abstraktni umetnosti močno padel. Res so mojstri moški liki dobro raščeni, a kjer je upodabljal gola ženska telesa, je ta dobra raščenost prav tako očitna. Njegove gole figure postavim na stropu v Sikstinski kapeli ali v zakristiji v San Lorenzu niso nikoli vzbujale kakšnega pohujšanja in so še danes nespremenjene ohranjene na svojih mestih.

Pavel IV., Caraffa je na te stvari gledal pač že nekoliko drugače kot njegovi predniki in je naprosil Michelangela, naj gotove dele na golih telesih na sliki Poslednje sodbe pokrije. Michelangelo tega ni hotel storiti, kajti prizadeta bi bila njegova barvna kompo-

zicija, a se tudi ni protivil, da je to opravil drug umetnik, ki naj ima morebitne motnje v njegovi barvni osnovi na svoji vesti. Večstoletna patina, ki pokriva sliko, je seveda prvotno barvno svežost slike že toliko zakrila, da danes gledavec te motnje več ne opazi in občuduje druge odlike na tej sliki.

Očitek nenaravnosti pa pobijajo Michelangelovi sonetje. Že v zgodnjih sonetih opeva mlade ženske in čuli smo, da se je na stara leta v marcheso Vittorijo Colonna-Pescara zaljubil. Ne očitujejo pa ti sonetje nobene močne erotične strasti in soneti so ravno tako iskrene priče kot slike in kipi, ki jim tudi manjka vsakega erotičnega izraza. Ne moremo pa kaj takega trditi postavim o Rafaelu, ki je njegova La Fornarina vsekakor diskretno erotično pobarvana umetnina.

Michelangelo je vsekakor že v družini prejemal dobro versko vzgojo, saj imenuje neki vir njegovega očeta Lodovica uomo religioso. Ta vzgoja je rodila lepe sadove v vsem umetnikovem življenju: Michelangelovo katolištvo je bilo vedno neomadeževano. Dočim je bil Lionardo da Vinci nekoliko babjeveren, astrolog, o Michelangelu kaj podobnega ni znano. Nekateri so trdili, da je simpatiziral s protestanti, ki so se prav za njegovega življenja pojavili in imeli nekaj malega privržencev tudi v Italiji. Te trditve so prav tako netočne kot one o njegovi nenaravnosti.

Bil je v Firenci Savanarolov pristaš, ker je bil pač pristaš globokega religioznega čustvovanja. Cerkveni zgodovinar-

Ji so si precej edini v tem, da je pozneje papež Aleksander VI. ravnal v smislu tedaj veljavnih pravnih norm pravilno, še več, nudil je Savanaroli možnost, da pride svoje izjave v Rim preklicat, da se izogne sodbi. Savanarola se je namreč oprijel takrat zelo razširjene flo-skule, da ima koncil pravico papeža od-staviti in naj se zato skliče koncil. Ko ni s tem uspel, je začel pridigati, da je njegov notranji glas božji in več veljaven kot papežev, ki je grešnik in stremi za posvetno oblastjo svojo in svoje rodbine. Michelangelo je pobija-nje tega „mnenja“ lahko v Rimu vsak dan slišal, pa je to domov v Firenco sporočal, da slišijo tudi drugo plat zvo-na. Savanarola se je namreč prevzel. Michelangelo je pa dobro ločil papeževo duhovno oblast od morebitnih papeže-vih osebnih napak.

Je pa to prvo daljše bivanje v Rimu versko pomembno še v drugem oziru. Takrat je mojster izklesal slovito So-čutno, ki stoji navadno v cerkvi sv. Petra. Nekdo ga je vprašal, kako to, da je izklesal žalostno Mater božjo tako mlado, saj je navidez mlajša kot Je-zus, ki leži v njenem naročju. Michel-angelo je izgovoril pravi slavospev Je-zusu in Mariji, v katerem je dejal, da je ta Jezus v kiparski skupini pravkar dotrpel v strašnih mukah, Marija je pa tudi pri svojih številnejših letih še ved-no prečista devica, ki je težave materin-stva niso mogle postarati kot druge matere.

Velika je bila Michelangelova vera v moč molitve in v božje varstvo. V pi-smih (n. pr. Lorenzu Medici) dostavlja rad klic: Bog vas čuvaj! Svojcem, tako očetu l. 1506, piše: „Prositate Boga, da bi se moje zadeve ugodno razvijale,“

nekoliko pozneje pa piše bratu Buona-rrottu, naj prosi Boga, da mu bo, pi-scu, dobro. To niso bile navadne fraze, takrat precej običajne. Ko mu je po takšni prošnji kakšna stvar uspela, je pisal: „Moja vera je, da mi je Vaša molitev pomagala.“ Ko je prišel l. 1507 v Bologno v delavnik, je bila njegova pot v cerkev k maši. Že v njegovih mla-dostnih sonetih je izraženo hrepenenje po čistem in božjem.

Njegova pobožnost in zaupanje v Boga se ni nanašala samo na lastno osebo, ampak predvsem tudi na skrb za dušni blagor njegovih domačih, s kate-rimi je bil dolgo vrsto let ločen, on v Rimu, ti v Firenci. Ko je pričel oče

Michelangelo

resno bolehati, je l. 1516 pisal bratu, naj skrbi, da bo oče pred smrtjo prejel sv. zakramente. Poleg resnega Buonarrota je imel tudi bolj lahkoživega brata Giovansimoneja in njegova lahkoživost ga je precej skrbela. Opetovano je pisal Buonarrotu, tudi Giovansimonu samemu, kako naj se poboljša. Po očetovi in smrti imenovanih bratov je veljala poglobljena skrb nečaku Lionardu, Buonarrottovemu sinu. Obširno mu je pisal, kaj naj stori za dušni blagor pred kratkim umrlega Giovansimona in ko se je Lionardo ženil, mu je pisal ganljivo pismo o svetosti krščanskega zakona.

Michelangelo ni bil nikoli oženjen, zato je tembolj skrbel tudi gmotno za svoje domače. Ni pa maral, da bi od njegove pomoči lahkomišelnó živeli, ampak je pošiljal točna navodila, kako naj to pomoč uporabijo. Sam je bil skromen in zelo pošten. V testamentu je premoženje zapustil svojemu sorodstvu, najsi že tako dolgo ločen od njega. Poleg sorodnikov so bili obilne pomoči deležni tudi njegovi posli. Ker sem že omenil testament, naj pristavim, da ima na prvem mestu zapis, da izročá dušo Bogu. Ni bil to prvi testament te vrste, a takšna določba je bila pozneje splošno v rabi pri katoličanih. Imajo jo testamenti tudi vseh slovenskih baročnih umetnikov kot Metzingerja, Berganta itd. in je navadna še sedaj v nekaterih krajih Slovenije.

Omenili smo že, da je na stara leta mnogo premišljal o smrti. Ni ga torej prevzela čast, ki jo je dosegel s svojimi umotvori. O smrti je dosti razmišljal in si jo prav želel, kajti njegova vera ga je učila, da bo pravo plačilo za svoja dela, o katerih je bil prepričan, da so dobra in Bogu všeč, prejel v večnosti. Lahko tudi rečemo, da so najboljše Michelangelove pesnitve njegovi starostni spevi, v katerih je dosti hvale Bogu in razmišljanja o božjih skrivnostih.

Naj ti drobci skupno pokažejo Michelangelovo versko čustvovanje in njegova dobra dela. Vzrasel je pod papeži, ki veljajo v zgodovini za posvetne in je prišel v ožji stik z njimi prav pod Aleksandrom VI. in bojevitim Julijem II. Nišo ga zanimala njihova osebna nagnenja, razen kolikor so veljala umetnosti; njegovo Bogu vdano srce je videlo v njih predvsem čuvarje neskaljenega božjega nauka. Nimam točnih podatkov, kako je spremljal pod njuni mi nasledniki prizadevanje za katoliško obnovo, a vidimo iz njegovih umetniških del, zlasti iz pesniških izlivov, da je sam v sebi oblikoval človeka kot je bil potreben za porajajočo se pomlad katoliške reformacije. Doživel je še prvega papeža v smislu dalekosežnih reform tridentinskega koncila. Michelangelo je bil lahko vzor obnovljenega katolicizma kot ga je terjal novi čas zgodnjega baroka.

Marijan Marolt

Brž ko sem veroval, da je Bog, sem razumel, da ne morem živeti drugače kot samo zanj; moj duševni poklic izvira iz iste ure kot moja vera. Bog je tako velik, tako velika razlika je med Bogom in vsem, kar ni on! — Charles de Faucauld

Pomen mladinskih organizacij

V dveh člankih smo razmišljali o psiholoških razlogih ki govore, da je družinska vzgoja odločilnega pomena za zdrav otrokov razvoj in za vse njegovo prihodnje življenje; dobre družinske vzgoje zlasti v letih do pubertete ne more nadomestiti v polni meri noben drug vzgojni krog, niti še tako dober zavod niti še tako dobra mladinska organizacija.

A ko otrok pride do svojih trinajstih ali štirinajstih let, zlasti ko pride do najvažnejše dobe v svojem razvoju, do pubertete, mu ozki družinski krog ne zadošča več, pa naj bi bila družina še tako dobra in mu zadošča tem manj, čim manj je otrok v družini.

V mladem človeku se namreč začne v vsej moči in lepoti prebujati socialni gon, v njem nastaja vse polno vprašanj, ki zahtevajo odgovor, okolje samo, v katerem dnevno živi dolge ure, večja število in teža problemov; mlado dušo za-

žeja po svobodi in po javnem udejstvovanju, da v njem izčrpa svoje prebujajoče se nove moči in zadovolji svoje želje po moči in ponosu.

Vsa ta nova teženja so zdrava, so celo pogoj za polnost razvoja in za dobro pripravo na prihodnje javno življenje. Zato moramo ta teženja ne le upoštevati in spoštovati, ampak jih pametno celo gojiti in jim zadostiti; to doseči je najlažje s pomočjo dobre mladinske organizacije.

Mlad človek si želi družbe

V mladem človeku, zlasti v fantu, se začne prebujati socialni gon: išče si širše družbe, družbe sebi enakih in jo bo iskal, dokler je ne najde, pa naj bo to starešem ljubo ali ne, pa naj bo ta dobra ali slaba, to tem lažje, ker mlad človek gleda na svet skozi očala svojega idealizma po eni strani in skozi očala svoje burkaste, površne in uporne na-

rave po drugi strani; zato zla v novi družbi niti toliko ne čuti; zanj je vse predvsem interesantno, mikajoče in skoro nič več. Zato se novi družbi izven družine preda tem laže, skoro brez pričrčka, brez kritičnosti, z vsem ognjem svoje mlade narave. In če ta družba ni dobra, bo zanj usodno: v kratkem bo morda do tal razdejala vse, kar so celo dobri in vestni starši gojili v njem skozi dolga leta. Kako silnega pomena je torej za otroka in starše, da pomagamo najti mlademu človeku dobro družbo in to že prej, predno jo začne iskati on sam; kajti česar se bo enkrat oklenil, temu bo verjetno vsaj notranje sledil, pa četudi bi mu slabo družbo na kak način zunanje preprečili.

Želi si razlago

S puberteto se v mladem človeku začne prebujati takoimenovana filozofska inteligenca: mlademu človeku prejšnje zgolj površno znanje in površen pouk ne zadostuje več; njegov duh hoče v globine, vsemu išče razloge in zadnji smisel, to zlasti na področju vere in morale; česar njegov kritični duh ne razume, kar zanj nima pomembnega smisla, to je zanj brez smisla, nesprijemljivo. Če torej v tej dobi nima ob strani nikogar, ki bi mu pomagal odkrivati globlji smisel vsega tega, kar je prej sprejemal nekako slepo, zgolj zaradi avtoritete tistih, ki so ga vodili, učili in vzgajali, se začno v njem težave, napetosti, dvomi in upori in to tem bolj, čim globlji je njegov duh, čim več je v njem sil in čim neugodnejše vpliva nanj njegovo okolje.

Starši sami često ne morejo zado- stiti tem novim zahtevam mladega du- ha, morda se zaradi prezaposljenosti niso mogli dovolj poglabljati v te pro-

bleme mladih ljudi, morda zaradi svo- jih let in svojih problemov ne najdejo pravega načina za notranji stik z mla- dino, morda mladina sama v teh letih notranje nekako odklanja pouk staršev, ker vidi v njih le preveč avtoriteto, ki jim je prej omejevala njih svobodo in se boji, da bi jo ji hoteli vsaj na „zvit“ način omejevati tudi sedaj. A mlad člo- vek je v tej dobi pripravljen često se odpovedati raje vsemu, tudi kruhu, ka- kor pa pa svobodi svojega mišljenja.

V dobri organizaciji more mladina prejeti tudi odgovor na svoje probleme po mladih ljudeh samih ali pa vsaj po takih, v katerih ne vidi nevarnosti za svojo svobodo. Zato tam sprejema brez notranjih težav razlago, ki bi jih doma morda odklanjal; še več, v vsem živ- ljenju, poučevanju in v celotnem pro- gramu organizacije vidi nekaj svojega, nekaj, kar je treba ne le sprejeti, am- pak tudi braniti, širiti in za kar se je treba žrtvovati.

Koliko problemov povzroča v mla- dini tudi okolje, družba, v kateri živi, študira ali dela. Tudi ta vprašanja mu najlaže razvozlja resnoben pouk v or- ganizaciji in ga kljub moraa strupene- mu ozračju ne le rešuje ampak celo usposablja, da v šoli, pri delu ali iz- letih rešuje celo druge.

Želja po svobodi

S puberteto se prične razvijati v mladem človeku tudi silna žeja po svo- bodi; zato je doma često tako občut- ljev, kujav, celo uporen. In vendar je zanj zlasti v tej dobi tako močnih, če- sto nerazsodnih in slepih čustev neka pametna poslušnost ne le potrebna, am- pak edino rešujoča. Življenje v dobri organizaciji je lepo urejeno: vlada dis- ciplina v službi idej, svobodna pokor-

ščina vodstvu enakih, nesebično sodelovanje v službi istih ciljev. Ta pokorščina, disciplina in sodelovanje je mlademu človeku — če je v njem količkaj resnobnosti — nekaj povsem razumljivega, nekaj nujnega, pogoj za sodelovanje in skupno življenje. V mladem človeku se tako ostvarja miselnost, ki ni silnega pomena le za njegovo poznejše javno delovanje, ampak blažilno vpliva tudi na njegovo razmerje do svojcev, kajti začne se zavedati: tam, kjer živi več ljudi skupaj in hočejo v miru doseči kaj pametnega, mora vladati red, disciplina, sodelovanje vseh, ki se voljno podreajo skupnemu vodstvu.

V organizaciji se tudi dobe ljudje najrazličnejših mnenj; v živahnih debatah svobodno razvijajo in branijo svoje misli, a že vsi iskreno iščejo le resnico in dobro, se končno ne le zblížajo, ne le sodelujejo, ampak v programu organizacije brez škode za svojo svobodnost vidijo svoj osebni program in častno dolžnost, ohraniti mu zvestobo in ga širiti zaradi dobrega vse družbe. Zato v dobah velikih idejnih zmed navadno vzdrže le tisti, ki so šli skozi idejno jasne organizacije.

Še več: v organizaciji se dobe otroci premožnih in revnih, bolj ali manj izobraženih, otroci vseh mogočih temperamentov in značajev; kako se je treba zlasti v začetku premagovati, se znati prilagoditi, žrtvovati lastne kaprice; skupno delo, skupni cilji jih ne le zblížujejo, ampak jih usposabljujejo za measebojno spoštovanje in najlepše sodelovanje s pomočjo notranje svobode; pač najlepša šola za poznejšo vzajemnost v javnem življenju.

Osebni ponos

V dobi pubertete se začne prebujati

tudi osebni ponos z željo po javnem udejstvovanju, želja pomeniti nekaj, v službi nečesa izčrpati mlade telesne in duševne moči. Koliko zgrešenih korakov, koliko smešnih nastopov, koliko moralnih zablod, da, koliko celo za vse življenje usodnih zločincev povzroča v mladih ljudeh ta nagonška želja po uveljavljanju, po udejstvovanju, ker jim morda ni nihče pravočasno izčistil pojmov, dvignil duha in jih zaposlil v službi lepega, dobrega, plemenitega! Silna naloga mladinskih organizacij je tudi v tem: nuditi mladim ljudem plemenit delokrog, da se v njem izčrpajo mlade moči, in da se njeni želji pomeniti nekaj zadosti s pomočjo plemenite zaposlitve.

Veselje

Kot naravo žeja po soncu, tako mlada duša žeja po veselju; in čim bolj trdo in trpkó je njeno življenje, tem bolj jo žeja in tem bolj ji je sonce veselja potrebno, saj pravi psihologija, da je zagrenjen človek za vse sposoben razen za dobro, veselo srce pa za vse razen za slabo. Koliko zašlih, propadlih je med mladino, ker ni našla poti k studentem pravega veselja. In namen mladinskih organizacij je tudi to: nuditi obilo virov veselja in s tem ne le reševati ampak mlade ljudi tudi usposabljevati za službo velikim nalogam naših dni.

Tako bi mogli govoriti še in še o pomenu dobre mladinske organizacije za mladino; ker je pa ta upanje in bolečina narodov in za vso družbo, moramo reči, da so mladinske organizacije pogoj in sredstvo za srečno bodočnost narodov.

Dr. Rudolf Hanželič

Noe in njegovi potomci

Vesoljni potop je minil, Noe se je s svojo družino rešil. Spet se začenja življenje, Bog sklene z Noetom zavezo, ta blagoslovi dva sinova, tretjega prekolne. Potem navede pisatelj rodovnike vseh treh Noetovih sinov do dogodkov ob babilonskem stolpu.

Kakšna je vsebina in smisel teh poročil?

Bog sklene z Noetom zavezo

Najprej Bog Noeta in njegovo družino blagoslovi. Ta blagoslov je pomenljiv zato, ker se z rešitvijo iz potopa za človeštvo začenja nova doba zgodovine.

Tudi vse živali so izročene človekovi oblasti, naj mu služijo za živež in za delo. S tem je omenjena človekova vzvišenost nad živalmi: in jim z razumom gospoduje. Človek ima od sedaj oblast nad njih življenjem in smrtjo. Zanimivo je, da je v poročilu o raju sveti pisatelj zapisal, da se je človek smel hraniti samo z rastlinsko hrano. Gotovo je hotel s tem nakazati, da je pred grehom vladalo med vsemi živimi bitji popolno soglasje. Sedaj pa namiguje na boj za obstanek, ki ima svoj začetek v izvirnem grehu.

Bog ne dovoli človeku živaljega mesa z oživljajočo krvjo, kajti ta je sedež življenja, življenje pa samo Bogu pripada. Zakaj ta prepoved? Verjetno je to pisateljeva razlaga, pisatelj pa bi zahteval tako zadržanje od bralcev, ker kri spominja na nedolžno prelito Abelovo kri ali pa ker bi jih rad odvrnil od poganskih obredov praznovernega prelivanja živalje krvi za iskanje zveze z božanstvom.

Tudi za človekovo kri bo Bog terjal zadoščanje, kajti človeka je naredil po svoji podobi. Drug človek bo pretil ubijalčevo kri. Razumljivo je tako. Življenje prihaja od Boga in le Bog ga more vzeti. Če ga vzame človek, kliče prelita kri po ubijalčevi krvi. Ker v primitivnih družbah ni uradne policije in zakonodaje, velja zakon krvne osvete. Avtor navaja to osveto kot božjo ustanovo za zaščito človekovega življenja.

Potem Bog slovesno obljubi, da ne bo poslal novega potopa. Sklenil bo zavezo s človekom, pa tudi z živalmi, v kolikor so vključene v človekovo usodo. Pisatelj nič ne omenja, katere dolžnosti bi pri tej zavezi sprejel človek. V vsaki zavezi je tudi neko znamenje. Ker je mavrica spremljevalka nalivov in viharjev, naj bo ona znamenje nove življenjske pogodbe med Bogom in človekom. Mavrica je spomin na minuli vihar, pa zlasti upanja, da bo še sonce sijalo. Pisatelj uporabi naravni pojav v stvarstvu in mu da verski smisel.

Noetov blagoslov in prekletstvo

Noetovi sinovi so bili Sem, Kam in Jafet. Ker potop ni zajel vseh ljudi, so Semiti, Kamiti in Jafetiti le trije rodovi, nikakor pa vse človeštvo.

Noe je začel obdelovati zemljo in je zasadil vinograd. Jasno je, da je pisatelj prenesel iz posebnega namena razmere, v katerih je on živel, v prve čase človeštva. Obdelovanje vinogradov, kot obdelovanje zemlje sploh, nastane precej kasneje. A videti je, da svetopisemski avtor išče razlog za božji blagoslov Sema, katerega potomci so bili Izraelci, in za prekletstvo Kama, iz katerega so izšli Kananejci, Izraelcem sovražen rod.

Noe se je upijanil in se v šotoru razgalil. Kam ga je videl, povedal to bratoma, ta sta ga pokrila. Noe je, streznjen, preklel Kama, blagoslovil pa Sema in Jafeta. Noe napove v blagih in prekletstvu bodočo zgodovino teh ljudstev. Ker je pomenil Kanaan s svojo praznoverno religijo, polno nemoralnosti, za Izraelce veliko nevarnost, zato daje pisatelj Bogu v usta prekletstvo nad njim. Božji blagoslov Izraela je pa mesijanska obljuba izvoljenemu ljudstvu.

Noetovi potomci

Bog je naročil Noetu in sinovom, naj spet poselijo zapuščeno zemljo. Deseto poglavje Geneze poroča o izpolnitvi tega božjega naročila, s tem da navaja rodovnik Noetovih sinov. To je star in močno pomanjkljiv popis žloveških rodov, a zelo v skladu s podatki, ki jih imamo od drugih. Ta rodovnik navaja znanje o tedanjem obljudenem svetu, kot so ga mogli imeti Izraelci okoli leta 1000. Ta človeška geografija se omejuje na bližnji vzhod in omenja samo rodove bele in črne rase. Rodovnik hoče poudariti enotni izvor človeškega rodu in posledično, da Sem in njegovi potomci niso le majhen drobec med Bogu sovražnimi narodi, ampak predstavniki celotnega človeštva pred Bogom. V Izraelu so morali biti blagoslovljeni vsi narodi in po njem poklicani v božje kraljestvo.

Rodovniki so posebna literarna vrsta. Beseda „je rodil“ ne pomeni nujno razmerja oče — sin, ampak lahko ded — vnuk ali še kaj bolj oddaljenega. Za pričujoči rodovnik najde pisatelj imena v izročilu in skuša z njimi zgraditi približni seznam, katerega znanstvene točnosti ne gre pretiravati.

Najprej našteva Jafetove sinove in vnuke. Ti sinovi in vnuki, ki jih ime-nuje, so v resnici rodovi, ne posamezniki. Za pisatelja so potomci Jafeta nese-mitski rodovi, prebivajoči ob obalah Sredozemskega morja in v Mali Aziji. Ti rodovi so približno isti, ki sestavljajo indoevropsko ali arijsko raso.

Kamovi nasledniki prebivajo bolj na jugu: v Etiopiji, Egiptu, Somaliji, Palestini, Arabiji, južni Mezopotamiji.

Semiti izhajajo iz Sema, očeta Hebrejcev. Heber pomeni „onstran“. Ker je po izročilu prišel Abraham od onstran Evfrata, bi mogel zato dobiti to ime. Obče ime se je spremenilo počasi v lastno, zemljepisna oznaka se skrči na rodovno.

Rodovnik imenuje vsega 70 imen. 70 je simbolično število in pomeni popolnost. Tudi to število potrjuje osnovno misel rodovnika, da vsi ljudje izhajajo iz enega vira, pa da med vsemi rodovi Bog izbere Izraelce za svoj narod: iz njih bo izšel Mesija.

Ročovnik je bil sestavljen gotovo pred 7. stoletjem pred Kristusom, ker Nive še stoje.

B. R.

NASTALA SO VPRAŠANJA. IN LJUDJE?

Nekateri ne iščejo.

Od teh nekateri ne iščejo zaradi vzgoje. Nikdar jim ni nastalo vprašanje, zakaj živijo. In istočasno pogosto žive pošteno. Prav lahko se zgodi, da bodo sprejeli Boga in njegove načrte, ko se jim stavi to vprašanje.

Mnogo drugih se je srečalo z vprašanjem, pa nanj ni odgovorilo. A je treba živeti. Zato mora slehernik izbrati pred življenjskimi vprašanji praktično držo. Ker ti ljudje sami niso premislili vprašanj, si od drugod izposodijo koščke nauka, jih združijo, pa mnenje spreminjajo po dnevnem okusu. So katoličani, ker je to družinska tradicija, postanejo protestanti, ker se jim zdi dolžnost „protestirati“ proti nekaterim ukrepom Cerkve, so komunisti, če je sosed na boljšem kot oni, pa kapitalisti, kadar imajo toliko bogastva, da ga je treba braniti. Njihova rešitev je, živeti, kakor jim trenutno kaže.

Drugi spet ne iščejo odgovorov, ker vidijo, da prinaša resnica s seboj nekatere dolžnosti, teh se pa boje.

Spet drugi so izgubili šibko vero, ki so jo imeli, ker jim skrb za življenje zaposli ves dan. Koliko delavcev je med njimi. Življenje je tako trdo, da je težko ohraniti vero živo.

Nekateri iščejo, pa ne najdejo.

Najprej so med njimi tisti, ki iščejo resnico, pa je še niso našli. Ne poznajo katoliške rešitve vprašanja, pa živijo po naravnem zakonu in dajejo prelep zgled dela, pravičnosti, ljubezni. Včasih jih sami verniki s svojim neprepričljivim življenjem zadržujejo v dvomu.

Razen teh so drugi, ki tudi iščejo resnico, a ko je ne najdejo, se prepustijo najglobljim padcem. Vendar so te duše, ki iščejo, bolj zanimive kot tiste, ki so si uredile življenje po okoliščinah. Te zadnje so kot stoječa voda, prve pa kot tekoča voda, ki morda vleče s seboj blato, pa bo nujno na dolgo roko čista, ker poglavlja v mehko zemljo, dokler ne najde trdne skale resnice.

Nekateri so iskali in pravijo, da so našli.

Svet je poln mislecev, ki pravijo, da lahko dajo popolno rešitev življenjskega vprašanja: katoličani, protestanti, komunisti, rasisti, eksistencialisti, budisti, muslimani...

Med vsemi temi bo treba izbirati, kajti njih mnenja si tako nasprotujejo, da jih ni mogoče vskladiti. Razen tega je pa resnica le ena. Med vsemi temi more biti le eno resnično mnenje, vsa druga so zmotna, vsaj delno, če ne povsem.

A kateri nauk sprejeti?

Ali je možno z vsemi temi mnenji narediti poskus in po njem najti edino resnično mnenje? Ali je kje kako gotovo sodilo za presojo vrednosti nekega nauka?

Da, je tako sodilo.

Rešitev nam mora dati odgovor na vsa važna življenjska vprašanja, mora veljati za vse ljudi in mora biti ista v vseh okoliščinah.

Mora dati odgovor na vsa važna vprašanja: lahko je najti nov način razdeljevanja tvarnih dobrin, ki pa se ne zanima za to, zakaj živimo; lahko je najti nov družbeni sistem, ki ga pa ne briga vprašanje trpljenja. Rešitev mora dati odgovor na vsa vprašanja: na vprašanje o življenju in smrti, o trpljenju in zlu, o tem, kaj je po smrti, o vseh važnih vidikih življenja.

Mora biti veljavna za vse ljudi: za bogate in revne, za talentirane in manj nadarjene, za mlade in stare, za bolne in zdrave, za gospodinjo kot za kralja, za trgovca in za mrtvoudnega.

Mora biti ista v vseh okoliščinah: v vojski in v miru, v blagostanju in v nesreči, če sem v ječi ali na svobodi, če lovim ribe ali sem žrtev bombardiranja.

Tako sodilo je katoliška rešitev.

Ko bi hoteli pretehtati vsa svetovna mnenja o smislu življenja, bi nam časa zmanjkalo. Do istega zaključka pridemo, če dokažemo, da je katoliška rešitev taka, da odgovori na vsa važna vprašanja, vsem ljudem in v vseh okoliščinah. Za ta dokaz je le treba jasno predstaviti katoliški nauk.

Ker je le en pravilni odgovor na življenjski problem, bo zaključek kakor na dlani: katoliška rešitev je tista, ki smo jo iskali.

Jožetu v odgovor

Dragi Jože! — Za pismo: iskrena hvala! Sprašuješ me, kako se moraš vesti do deklet?

Naj Ti kratko odgovorim; kaj več pa se bova osebno pogovorila, saj veš, da živega pogovora ne nadomesti nobeno pismo.

Skušaj gledati dekle le z jasnimi očmi in ne kakor nekdo, ki išče svoj plen. Ne pozabi, da je bila Mati božja dekle. Ko bi živela v 20. stoletju, bi bila gotovo v vsem na tekočem, vljudna, celo lepa, toda kakšna čistost bi žarela iz nje!

V tvojem vedenju do deklet mora prevladovati nežnost. Bodi viteški. Biti vitez pomeni, braniti to, kar je slabotno in nežno. Vloga fanta je ta, da je dekletu branilec in ne ogledovalec! Predvsem pa ne bodi ti tisti zločinec, ki iz branilca postane pohujšljivec. Če pa srečaš lahkomišno dekle, ki hoče uganjati šale s teboj, je to trenutek, ko se moraš pokazati resnično plemenitega s tem, da ji pomagaš obvladati se, da ji pomagaš braniti se pred samo seboj. Pogosto je najbolje, da pokažeš pete!

Ponavljam ti: Postavi v svojem srcu jez, ne zato, da bi uničil ljubezen, ampak zato, da bi jo okrepil, poglobil in jo usposobil za velike stvari. Ne izčrpavaj se v drobnih ljubimkanjih, ki bi oslabila moč tvoje ljubezni!

Ljubezen v človekovem srcu ni neizčrpna. Primerjaj jo s kapitalom. Lahko ga čuvaš na varnem v banki, da bi ga pozneje uporabil za velika socialna dela, in že sam od sebe bo prinašal dobiček. Toda če ga izmenjaš v drobiž in če ga vsak dan potrosiš polno prgišče, boš čez leta, ko bi moral uresničiti svoje načrte, imel prazne roke. Prav tako je z ljubeznijo, lahko jo zapraviš kot drobiž in kar tjavdan strežeš vsem svojim fantazijam in muham. Toda ne smeš se čuditi, če jutri ne boš mogel resnično ljubiti.

Hrani torej svojo ljubezen za dekle, ki bo nekoč postala mati tvojih otrok. Za trenutek pomisli na čudovito uro, ko ji boš mogel ob vznožju oltarja

darovati svoje srce in telo, ki nista nikdar služila zabavam drugih. Tedaj boš mogel mirno pogledati v oči svoji zaročenki, da bo razumela: „Ti si edina, ki ti darujem vso svojo ljubezen. Tebi hočem posvetiti svoje življenje, da bi drug drugemu pomagala bolje služiti Bogu.“ Če ti bo mogla ona vrniti enak pogled, bosta skupaj zgradila ognjišče, ki bo kljubovalo nevihtam življenja in strasti.

Če že srečaš dekle, ki ti trenutno ugaja in ti poleg tega izkazuje več kot samo simpatijo, ne misli si: „Če ji čimprej ne izpovem svoje ljubezni, mi jo bo drug prevzel!“ Mnogo fantov misli tako in hitijo v strahu, da bi jih kdo prehitel in bi bili ob dekla! Ti pa bodi mirnejši. Spomni se, da je ljubezen nekaj globljega, bolj plemenitega, dragocenejšega in da za ljubezen ni zadosti le dati srce. Po drugi strani pa si misli: „To dekle me je opazilo in me vzljubilo: to pomeni, da nisem izvrzek družbe! Moram imeti določene telesne in druge lastnosti, ki ne pustijo deklet ravnodušnih. Torej... čakaјmo brez strahu trenutka, ko bom imel še kaj drugega, ne pa samo svojega srca! Razen tega, kaj bo iz dekleta čez šest ali osem let? In kaj bom jaz tedaj potreboval?“

Prav gotovo se bodo nekateri tovariši norčevali iz tvoje opreznosti. Mislili bodo, da si neizkušen, ker ne znaš uživati mladosti in življenja! Iz srca; ne bodi kakor neumna ovca, ki slepo hiti za vodnikom črede! S tem, kar si bral na teh straneh, veš neskončno več kakor ti veterniki, ki si domišljajo, da ljubijo. To, kar oni počenjajo, nikakor ni ljubezen. Svoja srca „darujejo“ zdaj tu zdaj tam in to ne da bi ljubili, ampak uživali. V njih se je prebudil telesni nagon, nad katerim nimajo več oblasti. Če hočeš spoznati njihove poglede na ljubezen, je dovolj, da jih pogledaš v oči ali slišiš njihovo prazno bahanje. Zastonj pričakuješ od njih, da se bodo posvetili delu; tudi iz vere se pogosto norčujejo. Vidiš, njihovega življenja ne vodita glava in srce, ampak strast, trebuh.

Nekje blizu ali daleč že živi dekle, ki jo je Bog določil, da bo postala mati tvojih otrok. Zaradi nje se boš obvladal in se ohranjal zanjo.

In če bo skušnjava premočna, boš pokleknil v tihi kotichek kake cerkve, kjer boš ob siju večne luči ali pred Marijino podobo molil za dekle, ki bo nekoč s teboj hodila po poti življenja vse do groba.

Bodimo delavni, ker dolo je življenje. Ne delajmo le zase, ker srečni smo le z drugimi, a delajmo vztrajno, ker kratko je življenje, a vendar dosti dolgo, da v njem dosti dobrega storimo. — D. Kette

Kaj
delajo
v
Marquettu
za
Barago

Čez tri leta bo že stoletnica Baragove smrti. Že trinštirideset let je, odkar je p. dr. Hugo Bren sprožil misel o Baragovi razglasitvi za blaženega. Prav letos meseca avgusta bo preteklo že petintrideset let, ko je slovenska ameriška skupnost uradno prosila v Marquettu takratnega marquetteškega škofa dr. Pavla Nussbauma, naj bi začel z uradnim škofijskim postopkom za Baragovo beatifikacijo. Zato nas živo zanima, ali so tam zadevo resno vzeli v roke, ali je na mrtvi točki, ali pa še kaj giblje. Odgovor naj bo trezen in miren.

Za Baragovo zadevo se trudi tamkaj Baragova zveza, katere vodstvo je bilo dlje časa v slovenskih rokah, dokler ga ni prevzela marquetteška škofija. Njen predsednik je že več let monsignor Franc Scheringer, slovenski ameriški rojak in župnik pri cerkvi sv.

Frančiška Saleškega v Manistiqui, kamor je nekoč hodil Baraga za neumrljivimi dušami.

Baragova zveza vsako leto na jesen vselej v kakem drugem kraju v škofiji prireja takoimenovani Baragov dan. Tako vsako leto nekje v škofiji na Baragov dan znova zagori vsaj majhen plamenček navdušenja za Baragovo oltarsko čast.

Skraja je Baragova zveza pri slovenskih frančiškanih v Lemontu, na slovenskih ameriških Brezjah, izdajala skromen Baragov vestnik (Bishop Baraga Bulletin) v angleškem jeziku. Že pred več leti so izdajo lista prenesli v Marquette. Zadnja leta so ta Baragov vestnik zelo povečali in izpopolnili. Prinaša članke o Baragi in novice o napredku Baragove zadeve, večkrat priobči tudi uslišanja na Baragovo priprošnjo.

Škof je pred več leti imenoval tudi posebno zgodovinsko komisijo za zbiranje Baragovih spisov in drugih za postopek potrebnih dokumentov. Nekaj let je tam vneto delal za Baragovo stvar slovenski ameriški rojak inženir Jože Gregorich, a se je spet vrnil v Chicago, kjer pripravlja Baragov življenjepis v angleščini. Tudi za Barago velezaslužni delavec dr. Franc Jaklič je ob Baragovem grobu v Marquettu precej let proučeval Baragove junaške kreposti. Od tam je pred več leti odšel drugam, a misel na Barago ga nikoli ni zapustila. G. Jože Godina v Ave Maria Koledarju za leto 1965 poroča, da ta veliki slovenski baragoslovec končava knjigo o Baragovih čednostih. Bog daj in Marija, da bi mnogo pripomogla k Baragovemu svetniškemu postopku.

Marquettski škof dr. Lavrencij Noa je tudi že pred več leti imenoval monsignorja dr. Jožefa L. Zryda za škofijskega pospeševalja Baragove zadeve.

Marquettska škofija je dobila v Rimu posebnega laičnega konzistorialnega odvetnika Ferrarija, ki se na postopke o razglašenju blaženih in svetnikov dobro razume, da bo postopek s cerkvenopravnega vidika pravičen. Res taka stvar najbrž dosti stane, a se spleča zaupati takšno zapleteno zadevo strokovnjaku.

Monsignor Zryd je bil prej kot generalni vikar marquettske škofije v Marquettu. Pred nekaj leti pa so ga poslali v Rim, kjer je sedaj za ravnatelja severnoameriškega duhovniškega zavoda in svetovalec pri Kongregaciji za širjenje sv. vere. Pospeševalj Baragovega škofijskega postopka bi pa moral živeti v Marquettu, da bi mogel tam resno pospeševati Baragovo zadevo. Zato je omenjeni odvetnik Ferrari svetoval, naj msgr. Zryd odstopi kot škofijski

pospeševalj. Pač pa bo mogel nastopiti kot uradna priča, kadar bodo začeli z uradnim zasliševanjem, ker o Baragi veliko ve. Po nekaterih poročilih iz Severne Amerike je marquettski škof menda začasno imenoval duhovnika Howarda F. Browna, tajnika Baragove zveze, za škofijskega pospeševalja Baragove zadeve.

Razveseljivo je tudi to, da je marquettski škof dobil kapucina Alarika Wolfa, ki ureja Baragove spise in dokumente za uradni postopek. Zadnja številka angleškega Baragovega vestnika pravi, da je isti škof imenoval duhovnika Karla Strelicka, ki je dve leti v Rimu študiral cerkveno pravo in napravil licenciat iz njega, za kanoničnega svetovalca pri Baragovem postopku. Pomagal bo omenjenemu kapucinu organizirati cerkvenopravni postopek in sestaviti takoimenovane člene (articulos), ki so za pravilni cerkvenopravni postopek tako zelo pomembni.

Marquettska škofija je naprosila italijanskega laičnega bogoznanca Ferdinanda Bea, da bi napisal Baragov življenjepis v italijanskem jeziku, da se bodo tako z Barago mogli seznaniti tisti člani Kongregacije svetih obredov, ki se bodo morali lotiti Baragovega apostolskega postopka, če bo škofijski postopek po tolikih letih končno uspel.

Pred nekaj časom je na potovanju skozi Ameriko Baragov grob obiskal msgr. dr. Maksimilijan Jezernik, podravnatelj papeškega zavoda za širjenje sv. vere in dober poznavalec Baragovega življenja in Baragove zadeve, ki mu je prav pri srcu. Nekaj je bilo slišati, da bo njegova doktorska razprava o Baragovi zvezi z rimskimi kongregacijami izšla v angleščini; točnih poročil trenutno ni. Pač pa je v Rimu v zvezi

z msgr. Zrydom in je že več korakov naredil glede Baragove zadeve, za kar mu moramo biti hvaležni.

P. Bernard Ambrožič, veliki slovenski idealist, ki mu skoraj ni mogoče dobiti para, in oče Baragove zveze kot njen ustanovitelj, je pred kakim letom dni v pismu vzkliknil glede Baragove zadeve: Eppur si muove, to je: Pa le gre naprej! Ni še dolgo, ko je tu v Argentini pošten slovenski mož ob pogledu na Baragovo sliko, ki visi na steni v kuhinji, potožil: Oh, kako Baragova zadeva počasi leze naprej! Pa vprašajte naše velike gorečnike za Baragovo zadevo: dr. Lamberta Ehrlicha, prelata dr. Alojzija Odarja, zlasti pa nepozabnega p. dr. Hugona Brena in škofa dr. Gregorija Rožmana, o katerem p. Odilo Hajnšek trdi, da je kar žarelo iz njega, ko je govoril o Baragovi zadevi, pa bodo vsi odgovorili: Molite, več molite za Baragovo zadevo! Ko sta ob cerkvenem zboru v Rimu ljubljanska vladika prišla v zvezo z monsignorjem Zrydom in marquettskim škofom glede pomoči, ki bi jo mogli Slovenci dati Marquettu glede Baragovega postopka, sta msgr. Zryd in marquettski škof spet poudarjala: Molite, molite! Naj bi vsi slovenski verniki, duhovniki, zlasti pa tudi vse Bogu posebej posvečene osebe, ki bi rade videle poleg Slomška tudi Barago na oltarjih, čutile isto kot pokojni slovenski trpin in nadškof Anton Vovk, ki je na dan po prazniku Marijinega brezmadežnega spočetja leta 1962 skoraj popolnoma slep narekoval pismo, v katerem izjavlja: Baragova zadeva je moja velika molitev in skrb. Če bi res vsi Slovenci dobre volje tako čutili, mislili, delali in predvsem molili, bi najbrž Barago že častili na oltarjih.

Dr. Filip Žakelj

Nemška veja Pax Christi je priredila posebno romanje v Auschwitz, kraj nesrečnega imena, kjer so nacisti pobili nad štiri milijone jetnikov. Skupina je štela 30 laikov — intelektualcev in štiri nemške duhovnike, ki so se iz taborišča ob koncu vojne srečno rešili. Romarji so najprej šli v Krakov pozdravit nadškofa Wojtila, v čigar jurisdikcijo spada Ossowiecim, ki je sedaj spremenjen v strahoten spomenik žrtvam. Nadškof je imel zanje v katedrali posebno službo božjo in zaprosil romarje, da naj molijo za ohranitev miru, obenem pa, da se ne bi nikdar več vrnili časi, ko so bile možne takšne strahote, kakor so se dogajale pod nacizmom. Toda Kristus je umrl za vse ljudi in zato naj bo taborišče v Ossowiecimu most za ljubezen med narodi nove Evrope. Iz Krakova so romarji šli v kraj taborišča, kjer je pred vhomom v eno izmed barak imel duhovnik Herman Hügle službo božjo za vse žrtve morij. Ko se je vrnil v Bonn, je izjavil, da ga je sv. maša pred vrati Auschwitza silno pretresla. Dodal je: „Tam smo hoteli dati Poljakom pričevanje, da se Nemci sramujemo grozot, ki so jih tamkaj nekateri izmed nas počeli, ko so poklali štiri milijone ljudi. Naše romanje naj bi bilo znamenje, da se rojeva druga Nemčija, daleč od tistih, ki so jo osramotili. Zelo želim, da bi se nemški narod zbližal s poljskim, ki je danes zelo veren in vdan Cerkvi.“ Zaključil je: „Nadškof Wojtyła nam je potrdil, da je poljski narod pripravljen za spravo.“

Podrti viharnik

dili, je šla z njimi v zadnji kot naše domovine.

Poln bogatih misli je prišel Janez po zborovanju domov. Močni, disciplinirani značaji, ognja navdušenja in idealizma polni mladci so naredili nanj globok vtis. Kar gorelo mu je v očeh in hrepenel je po uspehih osvajanja za lepo in plemenito. Vedno jasneje je spoznaval veliko važnost poslanstva voditelja ter pripravljenost na žrtve, odpovedi, premagovanja, samovzgoje ter neumornega dela in truda, da bi se naše razkristjanjeno dijaštvo zopet povrnilo h Kristusu. Mnogo je Janez tedaj molil in se poglobljal vase. Le nekaj utrinkov je vrgel na papir za list (MU, I, 5):

„Moli, delaj, trpi! V tem je skrivnost tvoje vztrajnosti in tvojega uspeha. Vse kar delaš, glej da bo v večjo čast božjo. V delu za narod in Kristusa, pozabi nase, in nobena žrtev ti ne bo

Kvišku — za Kristusa

Bila je nedelja v začetku aprila po vsakoletnem srednješolskem mladčevskem zborovanju, katerega so se udeležili dijaki-mladci iz vseh krajev Slovenije. Od vsepovsod so prihitali mladci slovenskih gimnazij, fantje istih ciljev in idealov, po nov ogenj osvajanja za Kristusa in mladčevske nazore. Ves ta ogenj, vse to navdušenje, vsa ta borbenost, ki so si jo spet pridobili in utr-

pretežka! Kadar boš truden in obtežen, pojdi h Kristusu; ob njegovem križu se boš odpočil!“

In na drugem mestu je zapisal: „Hočemo nov red, novega, celega človeka. Ogenj bo zagorel in požgal vse, kar ni zdravo in dobro.“

Sredi aprila je mladce-učiteljiščiške zelo potrla bolezen idealnega tovariša Milana iz Zasavja, kateri je moral iskati zdravja v zdravilišču na Golniku. V posebno priznanje bratovske ljubezni so mu sočlani KA sklenili poleg mnogih molitev darovati posebno številko svojega glasila, posvečeno samo njemu. Janez je za to priložnost napisal globok, iskrene bratske ljubezni in skrbi poln članek „Ko odhaja brat“ (MU, I, 6).

Ko se je Milan po dvomesečnem zdravljenju vrnil z Golnika ter nadaljeval zdravljenje v ljubljanski bolnišnici, je bil drugoletnik Janez med najpogostejšimi in najbolj zvestimi njegovimi obiskovalci. V ognju navdušenja sta kovala nove načrte in kadar je bil Milan potr in žalosten ga je Janez tolažil.

Janez je globoko spoznaval, da je tudi bolezen pač eno izmed mnogih zdravil, ki jih dopušča božja Previdnost, da se Boga še bolj oklenemo. Vedel je tudi, da smo v stiskah in trpljenju Bogu mnogo bližje, kot v veselju in udobnosti.

Križ! — Mrtva beseda brez stika z življenjem, pomeni dva prečna tramova ali pa matematičen znak seštevanja. Živa beseda pa te vodi naravnost na Kalvarijo, kjer so postavili križ in nanj pribili — Boga, živega Boga, in tak je visel na križu zame in zame umrl in — zmagal!

Janez se je zamislil v skrivnost bož-

jega odrešenja. „Molimo te Kristus in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil“. Kolikokrat je izgovarjal to molitev, pa nikoli ni doumel njene vsebine tako, kot tista aprilska jutra, ko je ob mnogem učenju vstajal še z mrakom ter s knjigo v roki stopal proti gozdičku nad poljem. V tej zgodnji uri pomladnega jutra se je pogovarjal z Bogom in prosil blagoslova drugim in sebi.

V „Mladem učiteljiščniku“ (I, 7) je zapisal pod naslovom „Sredi polja križ stoji...“: „Jutro se budi nad poljem in v grmovju požvižgava kos. Sonce je poljubilo vrhove Grintovca. Taščica je zletela preko rosnih trav; sledil sem ji z očmi. Ustavila se je na križu sredi polja in začela nalahno žgoleti. Bil sem ganjen. Hitel sem do križa in pred njim pokleknil v rosno travo in molil sem Boga-Odrešenika tudi jaz — njegova stvar... In prosil sem blagoslova na polje, na gozd, na naše vasi in ves naš slovenski narod. In mene blagoslovi, o Bog, saj sem tako slab, da omagujem. Kako naj vztrajam brez tvoje pomoči in toliko dela pred menoj. Pridobiti si mladino. Gospod, ti vidiš, da brez tebe nič ne zmorem. Berač sem in živim od tvoje dobrote; nekoč pa upam da postanem dedič nebes...“

Okrog mene polje življenje, kakor razburkano viharno morje. Sleherni dan doživljamo velike dogodke: vojna, socialne revolucije, kulturni boji; toda vse to nas ne straši, ker delamo in osvajamo svet zate Kristus!“

Vso ponižnost priznanja lastne nemoci in popolne vdanosti Bogu je trpeča Janezova duša izlila v to globoko doživeto izpoved.

In Bog je čul njegovo molitev...

Ivan Korošec

30. januarja

Takoj prvi dan se seznanim s tržaško burjo. Sicer pravijo, da danes še ni najhujša, a si ne želim nič hujše. Odpravim se na avtobus in proti Devinu na obisk k Brecljevim. Fanta Aleš in Martin sta v našem zavodu v Adroguéju, njuna mati je pa na obisku pri svojih.

Dan je jasen, poln sonca in iz toplega avtobusa se nudi prelep razgled na morje. Neslišno drsimo po gladki aveniji mimo Miramarja, Sv. Križa in Nabrežine.

V Devinu vprašam po Kupčevih, tako se pri hiši pravi. Ni težko najti največje kmetije v kraju. Stopim na vrt — kakor drugod v Sloveniji: pristni kmečki dvor. Takoj opazim cele vrste koruznih storžev, ki se sušijo na balkonu v prvem nadstropju.

Povem, kdo sem. Škoda, da je gošpa prav pred četrto ure odšla v Gorico. Naj počakam, me silijo, saj bo kmalu nazaj. Prav. Pogovorimo se to in ono, potem se odpravim po Devinu. Ogledal bi si rad predvsem grad, znan po Lovrenčičevem opěvanju, znan pa tudi po tem, da sta v njem bivala Rilke in Kafka. Vendar si morem ogledati razvaline starega građu in stavbo novega le od zunaj izza ograje.

Povsod je opaziti Kras. Skale, kamenje, pa ta močna burja.

Vrnem se h Kupčevim. Potem prihajajo na kosilo. Iz službe, iz šole — kar cela vrsta.

Gospa, ki sem jo čakal, nisem dočkal. Morda se v teh dneh še kdaj vrnem. Domači sin me zapelje z avtom na Re-

pentabor. To je mesto zborovanj slovenske tržaške katoliške mladine. Lega te cerkvice je idealna: kako lepo je videti tja čez mejo sivi Nanos in trnovski gozd.

Peljeva se naprej na Opčine v Marijanišče. Salezijanec g. Peterlin mi razkaže poslopje in razloži načrte. Fantje stanujejo v zavodu, hodijo pa ljudskošolci v slovensko šolo na Opčinah, ostali v Trstu. V Trstu je seveda daleč. Primerneje bi bilo, ko bi bilo v Trstu kako poslopje za gimnazijce. A, kje dobiti denar? Dobim se z ravnateljem Marijanišča, g. Štuhecem. Takoj me povabi za čas bivanja v Trstu na stanovanje in hrano k njim.

Odpeljem se v duhovniško hišo v Trst, ker imam tam svoje stvari.

31. januarja

Zjutraj se preselim iz Trsta na Opčine. Urejevanje stvari, pisanje dnevnika in pošte, pogovori. Po TV gledamo mednarodne smučarske tekme v Innsbrucku. Po telefonu se zmeniva s profesorjem Peterlinom za kratko poročilo o Slovencih v Argentini jutri v študentskem klubu. Dr. Janežič me po telefonu nagovarja za nedeljsko mašo s pridigo v jezuitski cerkvi za slovenske inteligente. Vsako prvo nedeljo v mesecu jo imajo.

1. februarja

Znanec me pelje v Devin. Med potjo mi razlaga razmere na Tržaškem. Italijanska vlada načrtno naseljuje Italijane, ki so zapustili Istro, po Tržaškem. Ko je šlo za to, ali bo Trst jugoslovanski ali italijanski, je bil glavni dokaz proti Italijanom ta, da Trst nima zve-

ze z matično državo, ker so vsi kraji med njim in Italijo slovenski. Da bodo ta dokaz izpodbili, zato danes naseljujejo po slovenskih krajih Italijane. Stanovanja gradi država in jih prodaja svojim ljudem po zelo ugodnih pogojih na dolgoročno odplačevanje.

Na drugi strani je žalostno to, da so Slovenci na Tržaškem razdeljeni. Eni se udinjajo komunistom, drugi so svobodnjaki. Težka je borba za čiste narodne in verske ideale. Ko bi imeli katoliški Slovenci svoj dnevnik, bi bilo mnogo pomagano. A, kje dobiti denar?

Ustaviva se v Devinu. Ker ni župnika doma, pustiva zanj paket pri Kupčevih. To pot dobiva tudi Brecljevo gospo doma. Pomenimo se glavne stvari o Argentini in o Evropi, pa jo z znanecem mahneva spet nazaj na Opčine, ker praznujejo danes namesto včeraj v Marijanišču sv. Janeza Boska s slavnostnim kosilom.

Z akademikom se peljeva z Opčin v Trst v akademski klub. To je stanovanje v prvem nadstropju prav sredi Trsta, okusno opremljeno, kjer se zbirajo ob sobotah najprej srednješolci in srednješolke, kasneje zvečer pa akademiki in akademičarke. Duša tega dela sta prof. Peterlin in ing. Šah. Program sestankov je najrazličnejši: predavanja, debate, filmi, družabni sestanki. Občutek je salonsko, saj tako klub sam kot dejstvo, da so sestanki ob sobotah zvečer, vpliva na to. Seveda je delo zelo olajšano zato, ker so razdalje majhne. Kako bi nekaj podobnega prav prišlo v Buenos Airesu, a za sedaj ni še primerne prostora, pa tudi razdalje so ogromne. Kljub temu imajo tam akademiki dobro obiskovana predavanja z debatami. Nanje se vozijo tudi od dveh ur daleč in več.

Po filmu o Kennedyju povem nekaj pogledov o slovenskem udejstvovanju v Argentini. Saj človek sam občuduje ogromni idealizem, s katerim Slovenci v Argentini takorekoč na dnu zemlje, 11.000 km od Slovenije, že dvajset let vzdržujejo slovenstvo. In isto se dogaja drugod po svetu: v Avstraliji, v Severni Ameriki, v Kanadi.

Svečnica

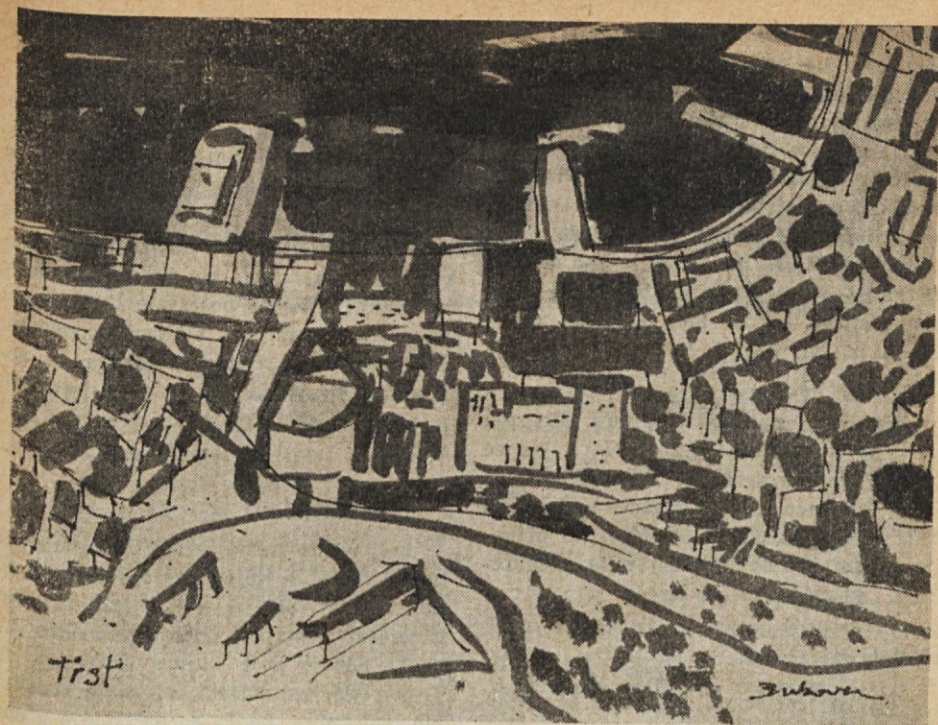
Na tramvaju se dobim s prof. Peterlinom in prof. Beličičem. Hitro smo v pogovoru o Meddobju, Mostu, teatru, poeziji. Smo stari znanci, čeprav se te dni prvič osebno srečujemo.

Po maši se dobimo v jezuitskem klubu. Spoznam prof. Jevnikarja in dr. Janežiča. G. Jakomin predava o papeževem in svojem obisku svete dežele, potem hočejo zvedeti kaj o Argentini. V zasebnem razgovoru se razkrivajo problemi slovenske inteligence na Tržaškem. Kar čudno se ti zdi, da si na slovenskem ozemlju, in nekeje v duši se tojeva želja, da bi človek bival tukaj, na naši zemlji, med svojimi ljudmi.

Z dr. Janežičem odideva v Mačkovlje, kjer on župnikuje. Ko popoldne v cerkvi pridiga ljudem, spet občutim, da sem doma. Naravnost neverjetno se mi zdi, ko mi po blagoslovu reče preprost kmečki očanec: „Saj vas poznamo.“ Naročeno imajo Duhovno življenje in tako se vsaj po imenih poznamo, čeprav živimo tako daleč vsaksebi. Razdalje so danes res tako majhne.

Skozi Dolino in Ricmarje se ob Trstu peljemo na Opčine. Gojenci Marijanišča prirejajo preprosto igro v lastni dvoranici. Ljudi se je dosti nabralo. Po igri se spet dobimo znanci na klepet v

domači gostilni. Eden od udeležencev prinese s seboj pravo slovensko potico, tako razgovor laže teče.

3. februarja

Poslovim se od Trsta. Ob morju pe-lje vlak do Tržiča, potem pa navzgor do Soče in ob njej naprej do Gorice. Poiščem v Alojzevišču g. Juraka. Ogle-dam si ta dijaški zavod, stopim v upra-vo Katoliškega glasu, potem jo mahne-va z gospodom na njegovo stanovanje. Besede, besede, besede.

4. februarja

Ker ima moj gostitelj delo, jo mah-nem na obisk k več gospodom v Gorici. Večkrat sem že na poti čul, da so se razmere v Sloveniji spremenile, da mi

v Argentini ostajamo v preteklosti, na-mesto da bi šli s časom, pa me zanima, kakšen je v resnici položaj.

Po mnogih razgovorih prihajam do zaključka, da se v bistvu razmere niso spremenile prav nič. Komunistična par-tija sedi trdno na oblasti in to oblast je pripravljena braniti z vsemi sredstvi. Tudi če bi morala zato pobiti spet dva-najst tisoč Slovencev, kot jih je leta 1945, poslanih iz Vetrinja, nič zato. Komunistična partija ostaja taka, kot je bila: brezbožna, še več, napadalna v verskem oziru, totalitaristična, materia-listična.

Kakšne so ob vsem tem spremembe doma? Ker se partija čuti trdno, dalje, ker potrebuje zahod zaradi denarne po-

moči in pa ker mladi komunisti niso več tako na nož kot stari, je čutiti v vsakdanjem življenju neke spremembe: ni več take policijske kontrole, kot je bila sprva, v časopisju in radiu se dopuščajo kritike domačih gospodarskih razmer, duhovnikov ne zapirajo več za prazen nič kot včasih ipd. Nekdo se je duhovito izrazil, da je bolje, kot je bilo, ni pa še dobro. Pravilno bi bilo reči: je manj slabo, kot je bilo, a je še vedno slabo in bo, dokler bo komunizem na oblasti.

Grem na sprehod ob meji. Pogreje me, ko vidim na postaji Nove gorice veliko rdečo zvezdo. In želim si doživeti čas, ko bodo rdeče zvezde padale na tla. Grem ob Soči in na misel mi prihaja pesem, da bo ta naša reka spet vesela, „ko naš dom ne bo več ječa“.

5. februarja

Tu na Goriškem, kot tudi na Tržaškem prej, opazujem neki poseben odnos do razmer doma. Ti Slovenci najprej in predvsem rešujejo svoj lokalni problem: ohranjanje slovenstva po teh obmejnih slovenskih krajih, ki je ogroženo predvsem po Italijanih. So odločni protikomunisti, a se — vsaj domačini so taki — ne pomišljajo iti čez mejo v Slovenijo, vendar tam svoje povedo. Tisti, ki so na Primorskem z one plati meje, se večinoma obiskovno zdrže. Tak način postopanja domačinov je razumljiv iz njihove glavne skrbi, reševati slovenstvo. Celo mi je nekdo omenil, da Titovega sistema ne napada, čeprav z njim e soglaša. Ne napada ga, ker bi menda vsako napadanje manjšalo narodno zavest med obmejnimi Slovenci.

Mi, ki smo zapustili Slovenijo iz protesta, imamo drugačne naloge.

Ogledat si grem Katoliški dom v Gorici. Glavne zasluge zanj ima dr. Humar. Ob domu je veliko zemlje in velika stara stanovanjska hiša, ki pomaga plačevati obresti od posojila. Dvorana je moderna, vse stene so obložene z luknjičastim materialom, kot je to navada v radijskih oddajnih postajah. Dvorana in oder sta opremljena z vsem potrebnim. Pod odrom je manjša dvorana za sestanke. Prav danes se vadi na odru mladina iz okoliških vasi za pustno prireditve.

6. februarja

Peljem se nazaj proti Trstu zaradi nekkih knjig. V Rojanu se oglasim pri g. Zorku. On vodi že dolga leta tržaško slovensko nedeljsko oddajo po radiu. Pri vsaki oddaji poje najprej kak zbor s Tržaškega, temu sledi referat o cerkvenih problemih, konča se pa oddaja z novicami. Vsa oddaja traja pol ure in Slovenci onstran meje jo radi poslušajo.

Opoldne se odpeljem spet proti Gorici. V Gorici pride na vlak g. Špacapan. Pot naju vodi skupaj naprej proti Vidmu. Pove mi, kako se je težko po petnajstih letih Argentine spet navaditi v Evropi. Tudi pri drugih ljudeh, s katerimi sem na poti skupaj prišel, sem isto opazil. Kdor je bil deset let v Argentini ali kje drugje, potrebuje vsaj dve leti, da se spet vživi v Evropo, a čustveno je še dolgo navezan na prejšnji kraj. Ob slovesu mi je gospod naročil pozdrave za vse v Argentini.

B. R.

PROCES PROTI JEZUSU

GLEDALIŠKA PREDSTAVA V DVEH DELIH Z VMESNO IGRO

Iz italijanskega izvirnika za „Duhovno življenje“ poslovenil Nikolaj Jeločnik

ELIJA (skuša zmanjšati dramatičnost trenutka): Preveč smo že vajeni tega prizora. Znova in znova se ponavlja, kadar Pilatov zagovor doleti Saro ali Davida. Saj ste videli! Zame je to vihravost... mladostna vihravost, če hočete, kaj bi! Moja žena Rebeka pa nasprotno naravnost mojstrsko zagovarja Pilata, kadar ji žreb zagovorništvo prisodi. (Pogleda Saro.) Vsakič, kadar se tale negodnost nameri... mislim, ko odklanja zagovor, vedno poprosim občinstvo, če je tam kdo, ki bi hotel sprejeti zagovor, in priznati moram, da sem vsaj do nocoj vselej uspel. Navkljub Sarinemu in Davidovemu odporu je Poncija Pilat oseba, ki ji je kaj lahko najti zagovornika. Je morda med vami kak uvideven gledavec, ki bi hotel zagovarjati Poncija Pilata? Seveda, če nikogar ni, ga bom sam moral braniti.

(Kak trenutek negotovosti, a že se dvigneta dva gledavca na različnih straneh v dvorani.) Eden... samo eden... Saj zmeraj trdim: Pilat je vsčč ljudem!

(Gledavec, ki je bolj v ozadju dvorane, spet sede in odstopi zagovorništvo drugemu. Ta je gospod srednjih let. Vzpne se na oder. Elija mu poda belo kroglico): Zagovornik Poncija Pilata! (S kretnjo ga povabi, naj sede ob Rebeko.)

PRILOŽNOSTNI SODNIK (se namemne Rebeki z rahlim naklonom.)

ELIJA (spet poda vrečico Sari za nov žreb).

SARA (izvleče modro kroglico in zašepče): Zagovornik Kajfov...

ELIJA: Véliki duhovnik Kajfa, predsednik sinedrija! (Potem stopi za korak proti Davidu in ne da bi mu ponudil vrečico, le-to obrne, da pade iz nje črna kroglica. Še preden je s tem poslom končal, reče): Toživec! (Poda črno kroglico Davidu, vrečico pa tistemu, ki mu je najbližji, usmeri se v občinstvo in skoraj reče): Proces se lahko začne!

(Člani igravskega zbora se vstopijo ob steno na levi. Elija gre s sodniki za mizo, kjerasedejo sedeže. Elija sam je v sredini; na desni Rebeka, na levi David; levo od Davida sedi Sara; bolj odmaknjen, že skoraj na robu mize, Priložnostni sodnik, Pilatov zagovornik. Brž ko so se uredili, Elija vstane in začne z obredno pesmijo. Že po prvih besedah se mu pridružijo s petjem tudi ostali trije judovski sodniki; slednjič se tudi igralci na odru združijo v zbor. Le poslednji igralec — „krščanski“ sodnik — je nekako v zadregi; slednjič se dvigne tudi on in ostane tako, glavo sklonjeno, dokler pesem ne izzveni.)

(Vzdušje je tu. Razen Elija sedejo tiho, težko. Besedo povzame Elija.)

ELIJA: Tiste dni je v Izraelu kraljeval četrtni oblastnik Herod Antipa, a v resnici je deželi vladal rimski upravitelj Poncij Pilat. Mi Judje smo že stoletja po obljubah prerokov čakali Mesijo, Odrešenika. Zgodilo se je v tistih dneh, da je Jezus iz Nazareta stopil pred ljudstvo rekoč: Mesija, Odrešenik sem jaz! Jaz sem, ki ga čakate: poslušajte me! — Morda me boste vprašali, kdaj je bilo to „v tistih dneh“? Če upoštevamo, da po najnovejših raziskavanjih stavlja rojstvo Jezusa nazareškega v jesen sedmega leta pred našim navadnim štetjem in da bi moral biti dan njegovega križanja 7. april v tridesetem letu našega štetja, ko je po takem imel Jezus sedemintrideset let, lahko sklepamo, da njegovi prvi javni nastopi sežejo v leto 27., kaka tri leta pred njegovo smrtjo. Tri leta je tedaj nastopal v javnosti... kot učenik. Povem kar takoj, da se prav nič ne upiram sprejeti dogodke tako, kot jih popisuje Novi zakon; nobenega razloga ni, da bi o njih stvarni pristnosti dvomili. (Premor.)

Česa je bil obtožen Jezus iz Nazareta? Babilonski Talmud, za nas čez vse verodostojna knjiga, takole pravi... (Išče nekakšen zvitek po mizi, a kazno je, da zna besedilo že na pamet.) „Jezus iz Nazareta je bil pred velikonočnim praznikom križan, ker je s svojimi čarovnijami zapeljeval in zavajal izraelsko ljudstvo.“ Tako.

(Namigne Davidu.)

Prosim zdaj obtožnico, docela točno.

DAVID: V bistvu je obtožnica ena sama: Jezus iz Nazareta se je delal Mesijo... a da bo razprava bolj jasna,

naj jo označimo takole: Jezus iz Nazareta je, prvič: samega sebe razglasil za Mesijo Izraela; drugič: zagrešil je pri tem celo vrsto prevratniških dejanj, tako v verskem kot v javnem življenju. (K Eliju.) Prosim, da se razprava omeji zgolj na te točke.

ELIJA: Strinjam se.

DAVID: Mi dovolite tedaj, da razpravo prekinem in onemogočim vsakršno morebitno uhajanje od predmeta?

ELIJA (pomirljivo): Prestrogó ne smemo. Ta naša razprava je vendar tako... zapletena!

DAVID: Vztrajam pri svojem, gospod predsednik; ne zavoljo predsodka, marveč zgolj zavoljo nujnega reda, metode. Tod gre za razpravo pravnega značaja, se pravi za obravnavo — proces. Sicer ne pridemo do konca!

ELIJA (narahlo udari z dlanjo po mizi, da prekine Davida): Bomo videli... bom_o videli.

(Potem znova Davidu.) Pričnim_o s pričevanjem vélikega duhovnika Kajfe.

DAVID (pokliče): Kajfa!

(Iz igravskega zbora pričevavcev stopi KAJFA. Mogočen mož, z judovsko suknjo prek ramen in z duhovniškim pokrivalom.)

REBEKA (se vmeša): Ugotavljam, da je po takšnem redu zasliševanja prič proces pristranski!

DAVID: Kako? Meni se ne zdi.

REBEKA: Zato, ker bomo najprej čuli mnenje duhovščine, kar bo usodno vplivalo na to, da nam bodo njene izjave podlaga za nadaljnje razpravljanje. Prav tako bi jaz lahko zahtevala, da bi najprej zaslišali Jezusove prijatelje.

ELIJA: Ni razlogov proti.

REBEKA: Torej!

ELIJA: Trenutek prosim! Prav nič nisem občinstvu prikrival značaja naše razprave: s tem procesom današnji Judje obnavljamo sočni postopek, ki so ga Judje v davnini že dokončali in razsojili. Tako je tedaj judovsko stališče stvar, ki nas mora predvsem zanimati. Vendar delno tudi jaz sprejemam vaš ugovor. (Spet Davidu.) Pri tem prvem zasliševanju se bomo omejili le na nekatere domneve, ne da bi s tem že pe-segli v jedro obtožnice. (Rebeki.) Je prav tako?

REBEKA: Prav.

KAJFA (pred sodniško mizo.)

DAVID: Povejte, kdo ste?

KAJFA: Kajfa, véliki duhovnik in predsednik sinedrija.

DAVID: Razložite nam, prosim, povsem točno, kaj je bil sinedrij? Med razpravo bomo dostikrat čuli o njem; tedaj je prav, da smo si že takoj spočetka na jasnem... da ne bo zmešnjav.

ELIJA: Odlična misel. Razložite nam.

KAJFA: Sinedrij je bil vrhovna narodna skupščina. Veliki duhovnik mu je kot najvišji voditelj duhovščine predsedoval. Starešine so zastopali plemstvo in veleposestnike. Farizejsko stranko so zastopali njeni učenci, ki so jih po starem izročilu zvali pismouke: bili so, da se tako izrazim, nekakšni veščaki v vseh političnih, zasebnih in sodnih vprašanjih; skratka — predstavljali so uradno postavu.

DAVID: In kakšno oblast je imel sinedrij?

KAJFA: Teoretično je imel sinedrij vsa oblast, razen izvršitve smrtne obsodbe.

DAVID: Teoretično. A dejansko?

KAJFA: Seveda, dejansko smo bili v nekakšnem prehodnem stanju, ki ga je težko popisati. Veljali smo za zaveznike Rimljanov, zato pa so nam Rimljani dovolili nekakšno samostojnost; neradi so se kaj preveč vmešavali v naše posle, posebno v verske posle neradi.

DAVID: Ko govorite o Rimljanih, mislite pri tem Poncija Pilata?

KAJFA: Da, Pilata.

DAVID: Je Pilat pred križanjem Jezusa nazareškega že izvršil kako smrtno obsodbo, ki jo je izrekel sinedrij zaradi zločina brezboštva ali kakega drugega zločina splošno verskega značaja?

KAJFA: Da, večkrat.

DAVID: Je to s težavo storil?

KAJFA: Docela brez težav. Prav zato pa si nikakor nismo mogli razložiti njegovega nasprotovanja, ko smo prišli, naj izvrši smrtno obsodbo nad Jezusom iz Nazareta, ki se je bil razglasil za Mesijo, Sina božjega.

ELIJA (ga ustavi): Ne prehitevajte. Odgovarjajte samo na vprašanja. Dejali ste, da ste morali večkrat soditi Jude, ki so zaradi svojih verskih zločinov zaslužili smrt. Za kakšne zločine je šlo pri tem?

KAJFA: Poleg nekaterih prav nizkotnih tatov — skoraj vsi skrunivci templja! — so se v tistih letih pojavili premnogi „odrešeniki“, mnogi pre-roki, pa sem in tja tudi kak krivi mesija; vsi so z velikansko vneto začeli hujskati ljudstvo. Bili so sleparji ali za-

nešenjaki, koristolovci ali pa hujskači. Bili so, kot sem dejal, krivi preroki in mesije, ki si jih že miljo daleč prepoznal. Prav ta pojav pa naj še posebej podčrtam, da boste lažje razumeli čutenje takratne duhovščine, pa tudi drugih članov sinedrija, ko so vedno pogosteje čuli zdaj o tem preroku tu, pa spet o onem mesiju tam. To čutenje se ni izražalo le v globokem nezaupanju, marveč v vedno večji zaskrbljenosti in v odkritem nasprotovanju tem goljufom, naj so že delali v dobri ali v slabi veri.

REBEKA: Razumem, kam merite. Vendar: vam niso vsi ti, vedno pogostejši nastopi mesijev in prerokov, četudi krivih, kot pravite, govorili o vedno silnejšem hrepenenju ljudstva po resničnem odrešeniku, po resničnem mesiju? Po vsem, kar sem slišala, sklepam, da ste se bolj prizadevali, kako zavezati jezik krivim prerokom, kot pa kako prisluhniti kriku svojega ljudstva, ki je klicalo mesijo. In ni vam pri tem prišlo na misel, kako ste vse bolj kot preganjali kakega fanatika, v bistvu povsem neškodljivega, mrtvičili živo vero v narodu. Kadar gre med narodi glas o čudežih in o prerokih, naj že resničnih ali krivih, se pravi, da ljudi žeja po njih. Gorje jim, ki jih odklanjajo vse po vrsti! Gorje!

KAJFA: Če smo hoteli pospeševati in krepiti to vero, pač nismo mogli dovoliti brezboštva in sleparije.

REBEKA: Prav to je tisto: potegniti črto med vero, brezboštvom in sleparijo.

ELIJA (se vmeša): Soglašam. Vendar, ne oddaljimo se od predmeta. Omejimo se na dejstva, vsaj za zdaj. Kajfa je hotel poudariti samo, da se je ta „Jezusov primer“ pojavil prav takrat, ko so bili duhovniki in sinedrij polni

nezaupanja in sumnje spričo poplave krivih prerokov, ki so se pokazali v tistih letih. Je tako? (In se okrene h KAJFU.)

KAJFA (pritrdi): Docela tako.

ELIJA (Davidu): Nadalujmo tedaj.

DAVID: Kdaj ste zaznali, da je bil „Jezusov primer“, če drugo ne, vsaj resnejši kot ostali?

KAJFA: Dokaj pozno. Skoraj dve leti smo ga pustili, da je nemoteno učil.

DAVID: Kako vendar?

KAJFA: Ker se nismo imeli za kaj vmešavati. Njegov nauk je bil docela miroljuben.

DAVID: Pa vendar nevaren.

KAJFA: Spočetka se nam niti nevaren ni zdel.

(Sodniki se nekako osuplo spogledajo.)

DAVID: Ni se vam zdel nevaren ta nauk, ki je privabljal toliko poslušavcev?

KAJFA: Res, mnogo poslušavcev je bilo, a kdo naj je umel vse bistvo tistih govorov? Nihče, ali skoraj nihče. Tako, da: poslušali so ga, ne da bi razumeli. Še nekaj bolj presenetljivega naj povem: niti učenci, ki so šli vsepovsod za njim, niso razumeli resničnega smisla njegovih besed.

DAVID: Kako pa si tedaj razlagate vedno večje število njegovih pristašev? Cele množice so šle za njim!

KAJFA (počaka trenutek, nato): Bil je zvodnik.

DAVID: Kaj hočete reči s tem „zvodnik“?

KAJFA: Zvodnik, čisto preprosto. Človek, ki „potegne za seboj“, zvodnik. No da, Jezus je imel moč, da je privlačil ljudi, in kar koli jim je dejal, kar koli je storil, vse so verjeli. Prepričevati mu ni bilo treba, očaral jih je, kar je mnogo več. Tudi mi smo to videli, ko je stal pred nami, vpričo celokupnega sinedrija: rečem vam, da je očaral.

ELIJA (vneto): Nikomur tedaj, nikomur od vas, pravim, ni prišlo na misel, da bi utegnil biti ta nazareški Jezus prav zaradi te svoje čudovite očarljivosti resnični mesija?

KAJFA: Vprašanje je zvito, ne bom odgovoril.

ELIJA: Nič zato, če ga imate za zvito; odgovorite.

KAJFA: Ne. O tem nismo niti najmanj dvomili. Nikoli.

ELIJA: Zakaj?

KAJFA. Ker sem takrat že vedel, kdo naj bi bil Jezus iz Nazareta: sin tesarja in preproste žene, po imenu Marija — to tedaj prav gotovo ni bil tisti rod, ki so ga Pisma napovedovala za mesijo. Ne bom tajil, da smo ga dali nekajkrat slediti na njegovih romanjih po naših oglednikih. Takrat mo se že začeli zavedati velike nevarnosti, ki jo je predstavljal.

DAVID: Pojasnite, v čem čisto točno je bila ta nevarnost. A govorite o dejstvih. Pustite „zvodnika“.

KAJFA: Prevrat je povzročal, najnevarnejši prevrat.

DAVID: Kakšen prevrat? Čisto točno!

KAJFA: Odkrito je preobračal Mojzesovo postavo: ne več zob za zob, marveč za žalitev odpuščanje; že ne več osvoboditev od nasilnika, pač pa osvo-

boitev od greha; ne več kazni za prešuštnico, marveč odpuščanje, kajti, kdo od vas, je dejal, je brez krivde? In pa enakost! Prvič se je takrat čulo, da so vsi ljudje enaki! Vsi!

DAVID: Vemo, vse to vemo — in poslušavci poznajo nekatera mesta v njegovem nauku prav gotovo še bolje od nas; a, povejte mi, kako je vse to moglo povzročati prevrat, če pa ste pravkar dejali, kako ljudstvo, ki ga je sicer res poslušalo, prav nič tega razumelo ni?

KAJFA: Pa je vseeno občutilo čar njegovih besed: verjeli so. Spet nova nevarnost: vera. Vera v nekaj drugega, v drugačne resnice. To je tisti prevrat.

ELIJA: Vendar to ni tisti prevrat, ki ga omenja obtožba. (Ponovi): Prevratno delovanje...

KAJFA: Prav to je! Sami ste navajali Talmud, „ker je s svojimi čarovnijami zavajal izraelsko ljudstvo“...

DAVID: Pa je vendar morado priti do neredov, do pravih živih neredov, če je slednjič moral poseči v stvar sam rimski upravitelj?

KAJFA (z nasmeškom): Prav gotovo so bile tudi te vrste prekucije in nihče ne bo zanikal, da je imel upravitelj dolžnost poseči v stvar. A resnici na ljubo — vseh teh neredov Jezus sam ni naravnost povzročil. Res, zavoljo njega je prišlo do neredov, a on jih ni povzročil. Tod moramo biti točni in verodostojni.

DAVID (Nekako vznurjen zaradi Kajfove odkritosti): Zakaj tedaj ne zaslisiš, rimskega upravitelja?

ELIJA (pokliče): Poncij Pilat!

(Pilat si med zborom pričevavcev prav tedaj nadeva rimski oklep; še bolj pohiti in se nameri k mizi, kjer so sod-

niki. Ko gre mimo priložnostnega svojega zagovornika, mu prijateljsko dé):

PILAT: Zavedajte se, aa nisem Jud!

PRILOŽNOSTNI SODNIK: (se mu nasmehne. Tudi občinstvo se smeje.)

ELIJA (Polstrogo ogleduje Pilata, ki je zajeten, črnolas mož): Pripovedujte nam o neredih, ki jih je povzročil Jezus iz Nazareta.

PILAT: Nobene prekucije bi ne mogel obžalovati, ki bi jo on povzročil. Še več, zatrdim lahko, da smo zaznali za tega preroka šele v zadnjih dneh. Še to dodam, da so bila vsa poročila, ki smo jih prejeli od raznih centurionov z vseh koncev dežele, polna naklonjenosti in občudovanja do Galilejca. Čemu naj bi se ga bali tedaj? S svojo siromašno žloto nam pač ni mogel delati preglavic. Pa tudi za prekucaha ni hotel veljati. Čisto iskreno je zatrjeval: „Ni državni prevrat ta, ki ga jaz prinašam, marveč prevrat v srcu.“ Tako je ta novi prerok, četudi tega morda ni namerjal, nehote služil našim načrtom, ki so stremeli v to, da ohranimo uzakonjeni red.

DAVID: Kaj je govoril o vas Jezus?

PILAT: Nikoli se nisem zanimal za to. A nekemu, ki ga je nekoč z zahrbtnim vprašanjem skušal ujeti v besedi, je odgovoril s tistim: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega...“, ki se mi po svoji jasnosti zdi — oprostite — bolj rimski kot pa judovski odgovor.

PRILOŽNOSTNI SODNIK (ne more zatajiti smeha.)

DAVID (zbadljivo): Dvomim, da mu je ta naklonjenost kaj posebe pomagala! Saj ste ga prav vi pognali v smrt.

SARA: Ne bi hotela biti sojena po vaših zakonih.

PILAT: Pustimo to z našimi zakoni! Pustimo, vas prosim! Tako ali tako, kocka je padla in hočeš nočeš, priznati moram vašo prevejanost; a od trenutka, ko skušamo odkrivati zabrisano resnico, prosim, da vprašate Kajfo, kdo je privlekel tisto nahujskano drhal na trg? Kdo me je prisilil, da sem s svojo izvršno oblastjo pristal na smrtno obsodbo, ki jo je bil izrekel sinedrij? Kdo je bil? Naj odgovori zaaj na to vprašanje, pa odkrito, véliki duhovnik!

SARA: Le čemu tako sovražni do Kajfa! Pomisliti bi morali, da je bil prav vaš prednik Valerius Gratus, ki ga je imenoval, več, naravnost postal za vélikega duhovnika.

PILAT: Vem. Postavil namesto Ane, ki nam je bil zagrizen nasprotnik. A rečem vam, da je bilo drugo zlo hujše od prvega; kajti Ana, uradno odstavljen kot veliki duhovnik, je kot prej, zdaj iz ozadja, vplival na véliki zbor; on mu je narekoval vse važnejše odloke. Sicer pa tega niti prikrivali niso: Kajfa se je skoraj potem celo krvno povezal z Anom, ko se je oženil z njegovo hčerjo. Resnici na ljubo, če se spet vrnemo k Jezusu Nazareškemu, bolj od Kajfa mu je Ana želel smrt. Kar se je v tistih dneh godilo za zastori v sinedriju, je danes pač že znana stvar!

ELIJA: Ni zdaj čas, da bi se dotaknili tega odločilnega dogodka. Tudi do tega še pridemo, po redu, korak na korak.

PILAT: Čemu pa ste me tedaj pozvali zdaj? Jaz sem bil v stvar potisnjen sam o pri odločilnem dogodku.

(se bo nadaljevalo)

Že pokojni sv. oče Pij XII. je v nekem svojem nagovoru poudaril misel: „Laiki niso del Cerkve; oni tvorijo Cerkev, oni so Cerkev. Niso samo predmet milosti in darov, temveč imajo tudi odgovornosti in dolžnosti.“

In sedanji sv. oče Pavel VI., o katerem gre vtis, da predstavlja vprašanje laikata v Cerkvi zanj eno osnovnih skrbi, je pred nedavnim dejal: „Nastopila je ura, da krščanski laiki prično s svojim delom.“

Danes Cerkev potrebuje laikov, ki so iz globine duše prepričani, da je le v krščanstvu edina in trajna resnica. Potrebni so laiki, ki se zavedajo, da ima krščanstvo za vsak problem nasvet, vzpodbudo, napotek, primerno rešitev in da mu ni treba drugod iskati pomoči. Potrebno je laištvo, ki je ponižno, a hkrati ponosno na svojo vero, laištvo, ki jo neustrašeno izpoveduje v zasebnem in javnem življenju. Potrebno je laištvo, ki ne beži pred odgovornostjo, ki se ne zavija v molk, ki izvršuje taka dela, da njih luč dobrega zgleда sveti pred ljudmi in slavi tako Očeta, ki je v nebesih.

Osnutek sheme „O Cerkvi“ takole označi laika v Cerkvi: „Laik je oseba, ki se je potom krsta vključila v Kristusa in postala član božjega ljudstva. Nima sicer oblasti, ki jo ima cerkveno načelstvo, pač pa je posvečena Bogu s tem, da se mu da na razpolago s svojim bitjem in življenjem. Sv. krst in sv. birma dasta laiku poslanstvo, ki je duhovniško in kraljevsko, da oznanja svetu evangelij odrešenja, ne da bi pri tem opravljal evharistično daritev. Prvo poslanstvo laika je torej istovetno s Kristusom in Cerkvijo, to je poučevanje in oznanjanje božje besede, drugo pa je posvečenje sveta s pravilno rabo stvari.“

Laik v okrilju Cerkve

Ta oznaka pa se je zdela nekaterim koncilskim očetom preveč optimistična in preveč sončna. Zato so poudarili, da tisti, ki so poklicani, da postanejo člani božjega ljudstva, dejansko niso pravičniki, ampak grešniki. Težave jim povzroča lastna notranjost, nered v naravi, nagnjenje k slabemu, pa tudi zunanje skušnjave, prilike za greh, zanke sveta ter zalezovanje hudobnega duha. Vse sv. pismo, pa tudi vse bogoslužje govori o tragični borbi, ki so ji podvrženi vsi, ki hočejo biti Kristusu zvesti. Zato je treba v zvezi z besedo „Cerkev — božje ljudstvo“ vedno predhodno govoriti o „Cerkvi — hiši božjega usmiljenja“, v kateri se odpuščajo grehi, zdravijo dušne bolezni, celijo rane, zadane od greha, in se sprejemajo izgubljeni sinovi.

*

Iz vsega povedanega razberemo, da prihaja čas, ko bo laik ob strani duhovnika vzajemno delal za rast božjega kraljestva na zemlji. Mimo so dobe, ko je laik, kot se je šaljivo izrazil kardinal Gasquet, poznal le tri dolžnosti: da je poklekoyal pred oltarjem, sedel pod prižnico in stegnil roko v žep, ko je zagledal cerkovnika s puščico v rokah.

Danes postaja jasno, da je poslanstvo laikov v tem, da predstavljajo iskreno, ponižno in s prepričanjem cerkveno hirerarhijo in njen nauk sredi sveta, v katerem živijo. Niso poklicani za sodnike, kaj je v Cerkvi slabo ali dobro, temveč da v moči sv. krsta in sv. birme živijo, kot Cerkev uči, so polni božjega duha in vdani cerkvenemu načelstvu. Imeti morajo le eno skrb in eno odgovornost: da se bo po njih zgledu, besedi in delu oznanjal Kristus.

Pavel VI. je govoril

Naša letošnja božična poslanica je namenjena bratstvu. Vsem vam, ki nas poslušate, vam bočemo pokazati na bratstvo, ki je resnično, pristno, splošno in se razlikuje od tega, ki že vlada v odnosih sodobnega človeštva. To bratstvo potrebuje sodobne družbe in zato papež prosi človeštvo, posameznika in skupnosti, da v svojem bližnjem ne gledajo tujca, nasprotnika ali sovražnika, ampak bitje, ki je vredno spoštovanja in sodelovanja. (Sv. oče v božični poslanici svetu 22. 12. 1964.)

Na poti do resničnega bratstva je veliko ovir, ker je sovražiti lažje kot pa ljubiti bližnjega. Če pregledamo in analiziramo ovire, ki se zoperstavljajo resničnemu bratstvu človeštva, vidimo, da živimo v veliki krizi, ki se izraža v pretiranem nacionalizmu, ki razdvaja ljudstva. Mislilo se je, da je ta nacionalizem bil poražen med drugo svetovno vojno, a zopet nastopa. Zato prosimo vlade in ljudstva, da so čuječi in zavro to rast nacionalizma, ker so posledice njegovega razvoja zopet lahko porazne. Pospeševati je pa treba edinost in sodelovanje med narodi. (Sv. oče istotam.)

Glad in revščina mnogih ljudstev kličejo po nujni pomoči. Revni se upravičeno pritožuje zaradi svojega stanja. Njihova tožba je tudi Naša, zato ne nehajo klicati po potrebi resničnega bratstva, ki je edino zmožno odpraviti revščino velikih množic in pomagati vsem ki trpijo. Izginiti mora sektarstvo in sovraštvo, svet in človeštvo potrebuje resnične ljubezni. (Pavel VI. istotam.)

Molimo, da bodo vaši otroci zdravi, čisti, dobri, da bodo imeli srečo spoznati božjega Odrešenika. Blagoslovljamo otroke vseh krščanskih družin in za vse te družine prosimo, da živijo v miru, edinosti in blagostanju. (Papež Pavel VI. v nagovoru romarjem 20. 12. 1964.)

Želimo iz vsega srca gojencem tega zavoda, ki v njem študirajo božjo in človeško znanost in se pripravljajo na duhovniški poklic, da si osvojijo in pridobijo vso tisto znanost in kreposti, ki so potrebne za dobro izvrševanje dušnopastirske službe. Veliko dela čaka vsakega, posebej še, da bo sodobnemu svetu, ki živi v napredku in tudi izobilju, posredoval Kristusa, da bodo tako vsi ljudje spoznali, da je resnica samo ena, in ta sloni na temeljih, ki jih je postavil Kristus. (Papež v pismu velikemu kanclerju Gregorijanske univerze v Rimu, kardinalu Pizzardo, dne 27. 10. 1964.)

Molite in študirajte. Sledite Kristusovemu vzgledu v vašem življenju in ko se boste vrnili v svojo domovino, boste lahko ljudi, ki vam bodo zaupali v dušnopastirski službi, s svojim zgledom in besedo vodili h Kristusu. Želimo in se veselimo, da bi bili v vaši deželi odnosi med katoličani in nekato-ličani vedno bolj prisrčni in prijateljski. Blagoslovljamo to edinost in povezanost vseh, ki v ljubezni hočejo slediti Jezusu Kristusu. (Sv. oče v nagovoru bogoslovcem škotskega zavoda v Rimu.)

Shakespearejev globoki človečanski čut je bil vedno odprt poetičnemu od-

krivanju in ustvarjanju ter je ustvaril dela, ki nas vodijo k odkritju moralnih zakonov, ki bogatijo življenje, ga posvečujejo ter vodijo k verskemu pojmovanju sveta. Njegov genij in moč besede vodita človeka, da s spoštovanjem posluša resnico o smrti, sodbi, peklu in nebesih. Njegove drame in ustvaritve so opozorilo tudi sodobnemu svetu, da Bog je, da obstoji posmrtno življenje, da Bog dobro plačuje, zlo pa kaznuje. Pri vseh teh ustvaritvah veliko mislimo in si osvojimo njihove sodbe. (Pavel VI. v nagovoru ob priliki Shakespearejeve proslave v Rimu, 12. 11. 1964.)

Želimo vam veliko uspehov pri vašem študiju in prizadevanjih, srečno potovanje po tem čudovitem svetu, ki je božje delo, in poln dobrega. Vedno zahvalite Boga za njegovo neskončno dobroto, ki jo izkazuje človeštvu. Izkazite mu hvaležnost z iskreno in veliko ljubeznijo, predvsem v službi in ljubezni do bližnjega. (Sv. oče v nagovoru severnoameriškim visokošolcem 6. 11. 1964.)

Iz nemih listov cerkvene zgodovine prekipeva mogočna himna v čast Cerkvi, utrjeni v veri, preganjanjih, v zmagah. Iz njih govori preteklost, ki sega vse do naših dni, jim govori, opozarja, z nami živi in nam odkriva slavne spomine Cerkev in njenih cerkvenih zborov. Vsi, ki študirajo te dokumente, lahko iz njih razberejo, kako božja modrost vodi Cerkev in se razteza čez vso zemljo. (Pavel VI. v nagovoru ob obisku vatikanskega tajnega arhiva dne 13. 11. 1964.)

Katoliška Cerkev je vedno aktualna in sodobna. Ona živi, je med nami, dela morda tajno ali skrito v srcih posamez-

nikov, ali javno s svojo obširno organizacijo in rešuje velike probleme in težave, ki tarejo človeštvo. Vse človeško življenje, njegove potrebe in težave so predmet študija Cerkev. Ona ima oči obrnjene v vse in srce za vse. Je v središču vsega dogajanja, vidi vse težave in probleme, ki zadevajo sodobne generacije. Kljub temu, da je glavni namen Cerkev voditi ljudi k Bogu, ne zane-marja skrbi za tvorni blagor človeštva, in tudi v tem pogledu stori toliko in vse, da resnično več ni mogoče. (Sv. oče v nagovoru romarjem 25. 11. 1964.)

Spomni se Marija svojih otrok, s svojo priprošnjo posreduj zanje pri Bogu, da usliši njihove molitve, utrdi in pomnoži njihovo vero, utrdi upanje ter jih napolni z ljubeznijo. Spomni se, Marija, vseh, ki so v potrebah, posebno tistih, ki so v preganjanju in zatirani zaradi vere, da bodo stanovitni v veri in da čimprej nastopi čas zaželjene svobode. Obrni svoje dobrohotne oči k ločenim bratom in izprosi, da bomo ponovno vsi eno v Kristusu Tvojem Sinu, posredovalcem med Bogom in človeštvom. (Sv. oče v nagovoru v zaključku III. zasedanja vesoljnega cerkvenega zbora.)

POPRAVEK

(Naslov Fabbrijeve gledališke predstave je „Proces proti Jezusu“ in ne „Kristusov proces“, kot je bilo zmotno tiskano v letošnji prvi številki Duhovnega življenja.)

V isti številki je bilo izpuščeno pri članku „Škof Rožman — mučenec ljubezni do naroda“ avtorjevo ime: Ruda Jurčec.

TEMELJNO VPRAŠANJE DOMA IN ZUNAJ

Po nesporazumu sta opombi k 2. in 7. vrsti drugega stolpca v prvi letošnji številki izostali. Nekoliko razširjeni in komentirani se ponatiskujeta tu.

V odstavku **Odrešenje v komunizmu** sem omenil Edvarda Kocbeka, njegovo osebno tragedijo in tragedijo slovenskega krščanskega socializma, ki ga je Kocbek povedel v OF ali naravnost v komunizem. Ta v bistvu pesniško razpoloženi človek je zašel v precep, ko je — morda iskreno — skušal zaručiti krščanstvo s komunistično teorijo in prakso. Da se v precepu še zmerom zviija, dokazuje njegova pesniška zbirka Groza.

Kocbek je v *Tovarišiji* zapisal: „Za nas je to zaželena prilika, da dokažemo razvidnost in pravilnost marksistične revolucije ne samo na podlagi znanstvenih zakonov, temveč tudi z etično logiko, kakor jo vsebuje krščanstvo od apostola Pavla preko Avgušтина do modernih svetnikov in filozofov“ (Str. 430).

Še danes (Sodobnost 1963, št. 6, v članku *Misli o jeziku*) se mu blodi: „Prvič v zgodovini so se napredne sile naroda združile in se z oboroženo silo uprle fašizmu, svojemu smrtnemu sovražniku; tako so dosegle neutajljivo narodno suverenost, hkrati pa ji dale stvarno službeno vsebino. Elementarne sile naroda so se spojile z načrtno voljo delovnega razreda in s pomočjo marksizma utemeljile svobodo človeka in svobodo naroda.

Revolucionarni marksizem je postal zakonitost naše usode, tako po svoji kritični metodi kakor po totalni razlagi člo-

veka.“ (Str. 520. Da je ob miselni zmedenosti vase zaljubljenemu literatu odpovedal tudi stil, ni nič čudnega.)

Vsaj zelo čudno pa je, da poskušajo nekateri prikazati Kocbeka z vso njegovo idejno zmešanostjo in zgodovinsko krivdo kot vojnika, za katerim naj bi šli, in da se jim krščanski socializem ozdeva smer, v kateri nam je iti.

Kocbek sam je v imenu krščanskih socialistov v dobi okupacije in revolucije sodil: „(Krščanski socialisti) nočemo biti le podrejeni učenci, revolucionarji druge ali tretje kategorije. Hočemo biti polnokrvni aktivisti, brez omejevanja gradiva ali razvidnosti.“ (*Tovarišija*, 431).

Danes pa vzklika Lev Detela: „Kdaj homo smeli s svojo lastno revijo spregovoriti v Sloveniji tudi krščanski socialisti?“ (*Uredniškemu odboru Naših razgledov — ob ukinitvi Perspektiv —*, Klic Triglava 301, junij 1954, str. 3). Na to in na njegovo pozdravljanje „socialističnih pridobitev“ doma je zelo primerno odgovoril že R. Smersu v *Družabni pravici* 1. nov. 1964, str. 57/9. Naj iz tega Detelovega spisa, ki ga je porodilo razburjenje zaradi zatora marksistične revije, citiram samo še tale očiitek domačim oblastnikom: „Kako neskončno ste se že odtujili od nekoč svetle, socialne, humane ideje Marxa in Engelsa!“ Mladeniču, ki se — najbrž v svoji nevednosti — navdušuje nad krščanskim socializmom, je torej ideja komunističnih ideologov svetla, socialna, humana, pokvarili naj bi jo samo tisti,

Žosisti iz 30 držav v Parizu. Mladi katoliški delavci (JOC) so se prvič zbrali za več tednov v Parizu. Študirali so dejansko versko in нравno stanje med delavsko mladino in iskali sredstva za čim učinkovitejšo pomoč.

Šolske uniforme ukinjene v Boliviji. Nadškof v La Paz (Bolivija), msgr. Abel Antezana, je izdal odlok o ukinitvi šolskih uniform. Odlok velja za vse katoliške zavode v La Paz, glavnem mestu Bolivije. Nadškof očloča, naj gojenci teh zavodov nosijo isto obleko kot učenci državnih šol.

Nadškof odpravo uniform takole utemeljuje: „Naša dolžnost je olajšati in zmanjšati gospodarske stiske tolikih družin, katerih starši morajo doprinesati skoraj junaške žrtve, da morejo pošiljati otroke v katoliške šole v prizadevanju, da bi jim preskrbeli temeljito versko in splošno izobrazbo. In zato ne

---

ki v njenem imenu vladajo. To je stara past za „spreobrnjene“ marksiste: zagnusila se jim je sicer socialistična stvarnost, a zanjo delajo odgovorne pokvarjene voditelje in birokrate, medtem ko se jim zblojeni marksistični svetovni nazor še vedno zdi nekaj veličastnega, če ne celo edino rešilnega.

Tak človek se s komunizmom ne more boriti: mlati po steblih, korenine pa skrbno varuje. Obenem prevrača krščansko Avguštinovo načelo: Sovraži zmoto, a ljubi te, ki se motijo!

Prof. Alojzij Geržinič

smemo večati njihovih stroškov z dragimi zavodskimi uniformami.“

Nemci so podarili dnevni zaslužek. Odbor nemških škofov, ki vsako leto prireja dobrodelno zbirko „Misereor“ je letos nameril znesek 100.000 mark (25 tisoč dolarjev) prelaturi Huari v Peruju. Denar je namenjen za zgradbo in najmoderneje opremljeno obrtno šolo, za 100 učencev. Glavna dva paviljona bosta mizarski in mehanični.

Indonezijska mladina protestira. Organizacija katoliške mladine v Indoneziji je naslovila na vladno resno prošnjo z zahtevo, da odstrani iz kinodvoran filme, ki škodujejo narodni kulturi in širijo brezbožno propagando. A to ni dovolj, dodajajo, treba je uvažati in doma proizvajati filme, ki bi zadostili zdravu teženju indonezijskega naroda.

Priprava na Marijanski kongres v Santo Domingo. Mednarodna papeška akademija je 1., 5. in 8. novembra 1964 priredila več zborovanj v času 3. zasedanja vesoljnega cerkvenega zbora. To je bilo že kot priprava na 4. mariološki in 11. marijanski mednarodni kongres, ki bo v Dominikanski republiki od 18. do 25. marca letošnjega leta.

Med drugim sta bili dve maši v ta namen, ki sta ju darovala v cerkvi Svete Marije Velike v Rimu kard. Tatsuo Doi, nadškof v Tokio in msgr. Clarizio, apostolski nuncij v Dominikanski republiki. Govoril je tudi kard. Višinski v razpravi „Marija — središče upanja današnjega sveta“.

Sedmi mednarodni kongres katoliške-

ga tiska. Vršil se bo v New Yorku od 18. do 21. maja t. l. Glavna snov razpravljanja bo: „Svoboda in katoliški tisk“. Kongresa se bodo udeležili predstavniki največjih katoliških glasil. Na kongresu bo govoril tudi severnoameriški predsednik Lyndon Johnson.

Verska slika Bombaya. Mesto Bombay, kjer se je decembra lanskega leta vršil 38. mednarodni evharistični kongres, je postalo sedež škofije že leta 1886.

V pokrajini s 13.000.000 prebivalcev je le 343.000 katoličanov, razdeljenih po 87 župnijah. Duhovnikov je 370, v večini domačini, tujih misijonarjev je le 87; podobno je od 498 redovnic 368 domačink.

Omembe vredne so katoliške šole: skupaj jih je 153 z nad 80.000 učenci. In sicer: 74 osnovnih šol (21.140 učencev), 15 srednjih šol (3.400 učencev) in 64 višjih šol (57.000 učencev). Poleg tega obstajata še dve univerzi, eno od teh vodijo jezuiti.

Indija v številkah. V Indiji je 6 milijonov 400.000 katoličanov; 7000 duhovnikov, od teh je 5800 domačinov. Od 75 škofov jih je 50 domačih in imajo v semeniščih 2200 bogoslovcev.

„D o m u n d“ v Španiji. Narodno tajništvo za misijonsko zbirko „D o m u n d“ (Svetovna misijonska nedelja za širjenje vere) je bilo izredno navdušeno nad lansko darežljivostjo španskih katoličanov. Ko še niso bili zbrani vsi prispevki je nabirka presegala 70 milijonov peset (približno 105 milijonov pesov).

Velikodušnost judovske zdravnice. Spreobrnjenka Elizabeta Marija Meirovski, Judinja, zdravnica v Koelnu, umor-

jena v Auschwitzu avgusta 1942, je katoliška mučenka, ki je svoje nasilno uničeno življenje zavestno darovala za mir in Kristusovo kraljestvo na zemlji. Njeno zadnje pismo, ki ga je pisala p. F. Stratmannu, razodeva smisel njene žrtve: zedinjenje s krvavo Kristusovo daritvijo na križu in mir na svetu.

Pismo nosi datum 6. avgusta 1942 in se glasi: „Vedite, da smo tu in da čakamo na prevoz na Poljsko... Z menoj sta dve trapistinji, dva patra in en brat laik iz opatije. Tudi sestra Judita (po rodu španska Judinja) je tu in karmeličanka iz Ehta (Edita Stein!)... Kadar malo več trpimo, je milost božja dvakrat tako velika in prekrasna krona nam je pripravljena v nebesih. Veselite se z menoj! Odhajam s pogumom, zaupanjem in veseljem — prav tako sestre, ki se z menoj — da smemo biti Kristusove priče za resnico. Odhajamo kot otroci naše matere sv. Cerkve. Svoje trpljenje hočemo združiti s trpljenjem našega Odrašenika, Kralja in Ženina, ga darovati za spreobrnjenje mnogih, za Jude, za tiste, ki nas preganjajo, in tako prispevati svoj delež za mir in Kristusovo kraljestvo na zemlji.“

Somaševanje bolnih duhovnikov v Lurdu. Romanje italijanskih bolnikov v Lurdu je zbudilo še posebno pozornost zaradi tega, ker je sv. oče Pavel VI. prvič dovolil sv. mašo, pri kateri istočasno sodeluje več duhovnikov. To pot je v Lurdu (lansko leto) sodelovalo več kot 200 duhovnikov, od katerih je v baziliki sv. Pija X. somaševalo s kardinalom 24 duhovnikov. Pri spremenjenju so vsi ti bolni duhovniki iztegnili roke in istočasno izgovarjali besedo spremenjenja. Obrede je vodil p. Karlo

Braga, član koncilске komisije za liturgijo. Sveto obhajilo je delilo vseh 24 duhovnikov. Pri sv. maši je prepeval lurski pevski zbor.

Esperantsko petje pri maši. Na 49. esperantskem kongresu, ki se je lansko leto vršil v Haagu na Nizozemskem, je bilo navzočih okoli 450 esperantistov iz 15 dežel. Ob tej priliki je bila za udeležence kongresa sv. maša, pri kateri so peli cerkvene pesmi v esperantskem jeziku. Govor je imel profesor Thalmeier o vesoljnosti Cerkve.

131 novih cerkva v eni nadškofiji. Od leta 1948, to je od leta, ko so začeli z gradnjo novih cerkva, so v nadškofiji München v Nemčiji zgradili 131 novih cerkva. Od teh 28 v samem Münchenu.

Semenišče za Južno Ameriko. V Veroni so 8. novembra lanskega leta odprli bogoslovje, kjer se bodo pripravljali kandidati, ki bodo delovali v deželah Južne Amerike. Slovesnosti so se udeležili mnogi škofje Južne Amerike. Sv. Oče je pozdravil udeležence po radiu in pohvalil plemenito pobudo. Trenutno je v tem bogoslovju 80 gojencev.

Nova katoliška univerza v Argentini je bila ustanovljena v Salti. Vodstvo univerze so prevzeli jezuiti iz Wisconsin-a, ZDA. Tako je sedaj v Argentini sedem katoliških univerz: v Buenos Airesu, Salvador (jezuitska v Bs. As.), Córdoba, Comodoro Rivadavia, Santa Fe, Mar del Plata. V načrtu je še ustanovitev kat. univerze v Cuyo.

V Braziliji je bilo letos posvečenih 350 novomašnikov. Na 5.500 katoličarov pride en duhovnik. Da bi bilo dušnopastirstvo urejeno, bi moralo biti še 60.000 duhovnikov.

V Parizu so ob navzočnosti kard. Feltina posvetili novo cerkev v čast sv. Ivani Arški, francoski narodni junakinji.

V Innsbrucku na Tirolskem so se v dneh od 19. do 22. maja zbrali škofje iz Nemčije, Avstrije, Švice in Skandinavskih dežel. Na dnevnem redu sestanka je bila predvsem priprava na tretje zasedanje vesoljnega cerkvenega zbora. Zborovanje je vodil monakovski nadškof kard. Doepfner.

V državi Senegal so zaključili velike slovesnosti v proslavo prve stoletnice ustanovitve katoliške Cerkve v deželi. Dne 31. julija 1864 pa je bil posvečen prvi senegalski domačin v duhovnika.

Katoliška Cerkev na Poljskem mora prav tako molčati, kot drugje pod komunizmom. Kako v teh razmerah skuša vernike voditi v krščanskem življenju? Poglejmo npr. cerkve v Varšavi. V cerkvi Vseh svetnikov sledi vsak petek zvečer po pevski vaji liturgični pouk, ki temelji na koncilski liturgični konstituciji. Vsako soboto nudijo v cerkvi marianistov verski pouk otrokom in jih učijo ministriranja. Ob ponedeljkih pa se zbirajo v cerkvi sv. Stanislava zaročenci, kjer poslušajo predavanje o predzakonskem pouku.

Novomašniki v Jugoslaviji. Glas koncila iz Zagreba poroča, da je bilo na praznik sv. Petra v Jugoslaviji posvečenih 78 novomašnikov in sicer v Zagrebu 24, v Djakovem 17, v Ljubljani 12, v Zadru 10, v Mariboru 8 in v Novi Gorici 7. V tem številu niso vsi novomašniki, ker imajo nekatere škofije v

Jugoslaviji mašniška posvečenja ob drugih priložnostih.

Avstrijska Karitas za skopljske otroke. Te dni so odprli v Skoplju novo otroško bolnico. Zgradila jo je avstrijska Karitas, da tako pomaga macedonski prestolnici pri obnovi mesta po lanskem hudem potresu.

Za privatne šole v Kerali. Katoliški škofje indijske države Kerala so izdali poziv na državne oblasti v korist zakonitih zahtev po plačah za profesorje privatnih šol, ki jih je tam 40.000.

ZBOROVANJE ZASTOPNIKOV ZASEBNIH ŠOL

Od 22. do 25. maja so se zbrali v Buenos Airesu predstavniki vseh zasebnih šol v Argentini na 1. narodnem zborovanju.

Namen tega študijskega zborovanja je bil: Jasno in odločno določiti mesto, do katerega ima privatno šolstvo pravico v vsaki resni in urejeni demokraciji. In glede na to utemeljiti poslanstvo zasebnega šolstva v Argentini — državi v razvoju.

Skrb za izvedbo programa je prevzelo 21 odborov.

Ob pregledu dela zadnjih let je razveseljiva ugotovitev, da se je število zasebnih šol iz l. 1960 ko jih je bilo 781, v letu 1963 dvignilo na 1.048.

Pri otvoritvi so bili navzoči predstavniki državnih oblasti, kard. A. Caggiano, voditelj protestantskih in pravoslavnih cerkva ter zastopniki drugih privatnih šol.

Otvoritev in zaključek zborovanja je bil v štadijonu „Luna Park“. Obakrat je bilo navzočih izredno veliko ljudi; ti so bili zlasti gojenci privatnih šol in njihovi starši.

OSEMSTOLETNICA STOLNICE NAŠE GOSPE V PARIZU

Pretekli teden so se v Parizu z velikimi slovesnostmi spominjali osemstoletnice stolnice Naše Gospe. Papežev poslanec ob tej priložnosti je bil kard. P. Marella. V enem izmed govorov je v imenu sv. očeta pohvalil in blagoslovil delo generala De Gaulle-a v pomoč nerazvitim narodom.

Vse slovesnosti je zaključil sv. oče Pavel VI. v nedeljo 31. maja z govorom po televiziji. Papeževemu nagovoru so verniki lahko sledili in ga poslušali v stolnici sami, kjer je bilo za to priložnost razporejenih po stolnici več televizijskih sprejemnikov.

Starokatoliški in katoliški teologi so zasedali v starokatoliškem bogoslovju v Amersfoortu na Nizozemskem. Razpravljali so o vprašanih, ki bi obe cerkvi zbližala. Po zborovanju je bilo sklenjeno, da se bodo razgovori nadaljevali.

REDOVNICE V VODSTVU ŠKOFIJE

V nadškofiji Kartagena (Kolombija) so zaradi pomanjkanja duhovnikov deloma prevzele vodstvo škofije redovnice: tako npr. za blagajničarko imenovana redovnica iz kongregacije frančiškanskih sester Marije Pomočnice; Vincencijevo konferenco je prevzela redovnica usmiljenka, druga redovnica vodi nadškofijski katehistični urad itd.

KOMUNIZEM BREZ KRINKE

Isti dan, 14. aprila, je sv. oče Pavel VI. tudi sprejel italijanske škofove v splošni avdijenci. Ob tej priliki je jasno imenoval komunizem po njegovem imenu, brez prikrižanja, kar se redko zgodi, ko je opozarjal škofo, da „ogrožajo vernost italijanskega naroda trije sovražniki: razvoj modernega življenja, komunizem in laicizem“.

OD DOMA

Ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik je prejel palij. V soboto, 10. oktobra 1964, je ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik prejel z drugimi novoimenovanimi nadškofi v Vatikanu palij, znamenje nadškofovske oblasti. Palij mu je v imenu svetega očeta podelil kardinal Alfred Ottaviani. Prvi za njim je prejel palij tudi novi beograjski nadškof dr. Gabrijel Bukatko.

Umrli je dr. Franc Cukala, mariborski stolni prošt. 7. oktobra 1964 je v Mariboru umrl prošt in apostolski protonotar dr. Franc Cukala.

Pokojni mariborski prošt spada v tisto vrsto duhovnikov, ki so si za mariborsko škofijo pridobili izrednih zaslug. Šestnajst let je deloval med koroškimi Slovenci. Po nesrečnem plebiscitu leta 1918 pa je moral Koroško zapustiti, ter se je vrnil v domačo škofijo. Od leta 1924 do 1934 je bil ravnatelj mariborskega bogoslovja, nato pa najožji sodelavec pokojnega škofa Ivana Tomažiča. V začetku okupacije je bil z večino lavantinskih duhovnikov pregnan in je izgnanstvo dobro preživel z Zagrebu. Po letu 1945 je postal generalni vikar rajnega škofa dr. Tomažiča, to je ostal do svoje smrti.

Kot človek se je odlikoval po lepih naravnih lastnostih. V duhovnem pogledu pa ga je odlikovala zvestoba do Cerkve, velika vdanost škofu in dalje ljubezen do slovenskega naroda.

Njegov pogreb je bil v Mariboru zelo veličasten. Na zadnji poti ga je spremljalo okrog 150 duhovnikov.

Pokojni g. prošt je bil rojen 1. decembra 1878. V mašnika je bil posvečen leta 1902.

† **Župnik Mirko Bartol.** Po težkem trpljenju štirih let je na prvi petek zvečer 2. oktobra 1964 v Preski mirno zaspal župnik Mirko Bartol.

Rojen je bil 26. februarja 1901 v župniji Sodražica v družini, ki je dala 13 otrok. Kot duhovnik je služboval v Tržiču, št. Jerneju, Preserju, št. Vidu nad Ljubljano, Dravljah, Blejski Dobravi, zadnjih 13 let pa je bil župnik v Preski. Bil je poln veselega krščanstva, zase skromen in nezahteven, poln ljubezni do bližnjega. V Preski je tako skrbel za lepoto cerkve, da je to gotovo ena najlepših cerkva ljubljanske nadškofije.

Pred 4 leti je obolel za gangreno.

Odrezali so mu eno nogo. Pa še kot invalid je vodil svojo župnijo iz postelje in s stola pred oltarjem, na katerem je pridigal, učil otroke in maševal.

Pogreb se je udeležilo kakih 3000 ljudi in 40 duhovnikov. Pogreb je vodil in v slovo govoril ljubljanski generalni vikar in stoini prošt dr. Stanko Lenič.

† **Župnik Janez Pucelj.** Dne 12. oktobra 1964 je na Ježici umrl Janez Pucelj, župnik v pokoju, slovenski kulturni delavec, pesnik in pisatelj in prevajalec.

Rodil se je 28. avgusta 1890 v Gorenji vasi pri Ribnici. V duhovnika je bil posvečen 1915, nato kaplanoval v šmarjeti, Cerknici in na Blokah. Devet let je bil nato župnik pri Sv. Vidu nad Cerknico, od leta 1933 pa je bival na Ježici, 27 let kot župnik, zadnja leta v pokoju.

Sprememba mej mariborske škofije.

Častitim duhovnim sobratom, redovnikom, redovnicam in vsem vernikom mariborske škofije — pozdrav in blagoslov!

Naznanjam vam veselo novico, da je sveta konzistorialna kongregacija v Rimu z odlokom z dne 9. junija 1964, št. 627/64 združila z mariborsko škofijo apostolske administracije Prekmurje, jugoslovanski del Koroške in dele Grške škofije.

Ta novica je prispela dne 2. avgusta, ko sem se nahajal na birmskem potovanju v Prekmurju v Gradu. Odlok svete stolice je prinesel msgr. dr. Maksimilijan Jezernik, podravnatelj rimskega zavoda za širjenje vere (Propa-

ganda) ter vseučilišni profesor na istem zavodu. — Novico sem takoj sporočil prekmurskim duhovnikom, ki so bili navzoči na birmi. Sprejeli so jo z velikim veseljem. Za Prekmurje je ta odlok svete stolice posebno pomemben, ker je tam največje število novih škofljanov.

S tem je dovršeno veliko zgodovinsko delo, ki ga je započel b. sl. A. M. Slomšek, ko je prenesel sedež nekdanje iavantinske škofije l. 1859 iz št. Andraž na Koroškem v Maribor ter dosegel priključitev Dravskega polja svoji škofiji. Sedaj smo v veliki Slomškovi škofiji združeni poleg Slovencev na štajerskem še Korošci v mejah Jugoslavije ter Prekmurci. Vsi ti so bili že od l. 1923 pod upravo mariborskih škofov. Sedaj pa jih sprejemam kot redne škofljane v mariborsko škofijo ter jih vse iz srca pozdravljam in blagoslavljam.

Pomenljivo je, da se ta dogodek dovršuje na dan Marijinega vnebovzetja, ko slavimo 550-letnico Ptujске gore. Zato izročam nove dele škofije v varstvo Matere božje. Naj sprejme pod svoj materinski plašč vse nove škofljane ter jih varuje in brani vsega hudega. Božji služabnik A. M. Slomšek, veliki častilec Matere božje ptujskogorske, pa naj prosijo za vse škofljane, da bi ostali zvesti Bogu in Mariji.

S to željo pošiljam vsem škofljanom, novim in starim, pozdrav in blagoslov!

V Mariboru, na praznik Marijinega vnebovzetja, 14. avgusta 1964.

Maksimilijan, škof

Novice iz Argentine

315 otrok pri sv. birmi. Na praznik Brezmadežne je bila birma slovenskih otrok. Bila je v Buenos Airesu v baziliki sv. Jožefa. Birmoval je msgr. Jorge Carlos Carreras, škof za izseljence v Argentini. Pred sv. birmo je g. direktor Anton Orehar daroval sv. mašo in imel pridigo o pomenu zakramenta sv. birme. Med sv. mašo so skoraj vsi navzoči rojaki — bilo jih je okrog 1500 — prejeli sv. obhajilo. G. škofu so med delitvijo sv. birme stregli: g. dir. Orehar, g. rektor dr. Gnidovec, g. župnik Lamovšek, g. župnik Gregor Mali, g. dr. Alojzij Starc, g. Jurij Rode in bogoslovca našega semenišča gg. Edo Škulj in Marijan Bečan. Vsi birmanci so prejeli lepe spominske podobice v slovenskem jeziku. Po sv. birmi je vse navzoče nagovoril g. škof. Med drugim je pohvalil našo zbranost in red pri delitvi sv. birme. Med mašo in med delitvijo sv. birme je pel pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom g. dr. Julija Savellija.

Ta birma je bila petič po letu 1948. Prva je bila leta 1949. Škof Rožman je birmal 118 otrok. Leta 1952 je škof Rožman birmal 92 otrok. Zadnjič pa je škof Rožman birmal v letu 1957 rekordno število otrok: 378 po številu. Škof Martínez je pa birmal leta 1960 — 278 slovenskih otrok. Sedaj pa jih je bilo 315. Skupno je bilo torej birmanih 1181 otrok.

Dvestotrideset mož in žena na duhovnih vajah. Kot vrsto let tako smo tudi v preteklem adventu imeli dvodnevne duhovne vaje. Pred božičem so bile za može, po božiču pa za žene. Mož je bilo 109, žena pa 121. Oboje je vodil g. Ivan Jan, C. M. iz Slovenske vasi. Bile

so v zavodu sv. Vincencija v Buenos Airesu.

Zaključek slovenskih šolskih tečajev. V decembru smo zaključili slovenske šolske tečaje.

V srednješolskem tečaju, ki je v Slovenski hiši v Buenos Airesu, je bilo 50 dijakov in dijakinj, ki so bili porazdeljeni v tri letnike in so imeli sledeče predmete: verouk, slovenščino, zemljepis in zgodovino Slovenije, svetovno literaturo in človečansko vzgojo. Poučevali so: prof. Alojzij Geržinič, direktor Anton Orehar, dr. Alojzij Kukovica, Tine Debeljak ml., Tine Duh st., gđc. Milena Jerebič, Marko Kremžar, Jože Poznič, Simon Rajer in Pavle Rant. Tečaj je vodil Marko Kremžar.

V osnovno-šolskih tečajih pa je bilo letos ravno 700 otrok in sicer 387 deklic in 313 dečkov. Poučevalo je 43 učiteljev, učiteljev, pomočnic in katehetov. Osnovno-šolski tečaji so bili v dveh krajih (v oklepaju število otrok): Ádrogué (7), Bariloche (6), Berazategui (17), Buenos Aires (26), Carapachay (44), Hurlingham (24), Mar del Plata (8), Miramar (11), Morón (89), Ramos Mejía (106), San Justo (126), San Martín (132), Slovenska vas (85), San Miguel (9), Transradio (10). Poleg teh pa je bil slovenski šolski tečaj tudi v Mendoza, kjer je okrog 50 otrok s štirimi učnimi močmi.

Tudi med rojaki, ki so prišli v Argentino po prvi svetovni vojni so v preteklem letu nastali trije šolski tečaji, kjer je okrog 40 otrok s tremi učiteljicami. Ti otroci prav dobro zapojejo slovensko, čeprav ne znajo veliko govoriti po slovensko.

Povzetek o slovenski šoli v Argentini: Približno 850 otrokom, dijakom in dijakinjam se posveča 50 učnih moči.

Božični prazniki med nami. Lep je bil sv. večer v Buenos Airesu. Upali smo, da bo ena izmed najlepših polnočnic, kar smo jih imeli. Toda okrog desete ure je zadivjal veter, vreme se je nečadoma spremenilo, čeprav se je proti polnoči umirilo. Razumljivo, da so bile zato polnočnice nekoliko manj obiskane. Največ ljudi se je zbralo v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Bili so iz vseh delov Velikega Buenos Airesa. Poleg Slovenske hiše so bile slovenske polnočnice še v Slovenski vasi, v Carapachayu in v San Fernandu. Rojaki — staronaseljenci pa so imeli na božični praznik dopoldan sv. mašo v Buenos Airesu.

Izlet slovenskih otrok. V nedeljo, 20. decembra so slovenski šolski otroci pod voštvo učiteljstva odšli na izlet. To pot so izbrali zavod šolskih bratov v kraju González Catán, kjer deluje vsem znani duhovnik g. župnik Martin Radoš. Zjutraj je bila najprej sv. maša, ki jo je daroval katehet g. Jurij Rode. Med sv. mašo je prepevalo okrog 350 slovenskih otrok. Po sv. maši pa so se do večera vrstile številne igre, seveda tudi slovenskega petja ni manjkalo.

Zbornik Svobodne Slovenije za leto 1965. Uredili: Miloš Stare, Joško Krošelj, Pavel Fajdiga, Slavimir Batagelj. Ovitek: France Papež. Izdala in založila Svobodna Slovenija. Natisnila Tiskarna Vilko.

Zbornik 1965 je 22. knjižna izdaja

Birma slovenskih otrok. Od leve na desno: g. Jurij Rode, g. rektor dr. Franc Gnidovec, g. škof Carreras, g. dir. Anton Orehar, bogoslovca: Škulj in Bečan / in župnik msgr. Ortese

Škof Jorge Carlos Carreras deli slovenskim otrokom zakrament sv. birne

Svobodne Slovenije. Razdeljen je na 6 večjih poglavij. Razprave — dokumenti — pričevarja (7—112); Naši gorniki (115—136); Kaj sodim o komunizmu (139—212); Ob dvajsetletnici (215—286); Slovenstvu v čast, narodu v ponos (289—305); Razgledi (309—358).

Med razpravami bralcem naše revije zlasti priporočamo: Pogoji za dialog (dr. Milan Komar); Proces proti škofu dr. Gregoriju Rožmanu (msgr. dr. Jože Jagodic) in Katoliška Cerkev in državna oblast v Jugoslaviji (R. K.) ter Potek in tematika II. obdobja koncilskih sej (Roman Rus).

Poglavje „Naši gorniki“ krasi lepa vrsta fotografij.

21 ljudi piše o komunizmu; med njimi so štirje duhovniki. Pisci ankete živijo v Kanadi, v Argentini, v Franciji, v ZDA, na škotskem, v Nemčiji. Najstarejši med njimi je dr. Celestin Je-

lenec, 80-letnik; najmlajša pa sta Alenka Jenko in Jože Žakelj.

Poglavje „Ob dvajsetletnici“ opisuje leta trpljenja, žalosti, upanja in poguma slovenskega naroda.

V poglavju „Slovenstvu v čast — narodu v ponos“ so življenjepisi in dela treh naših znanstvenikov: dr. Milana Komarja, p. dr. Karla Vladimirja Truhlarja, D. J. in dr. Franca Žajdela. Prvi in drugi sta vseučiliška profesorja, tretji pa zdravnik.

„Razgledi“ se dele: Naša beseda in pesem; V spoštljiv spomin; Slovenci v zamejstvu in Slovenci v izseljenstvu.

To je kratek pregled Zbornika 1965. Vsem ga topla priporočamo. Izdajateljem in založnikom pa iskreno čestitamo ter želimo, da naj ob letu spet zavezele slovensko skupnost s tako reprezentativno knjigo, ki bi bila v domovini, v rednih razmerah, velik dogodek.

POVERJENIKI:

KJE JE KAJ

Argentina:

Dušnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutoia 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak,
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.
Slovenska pisarna
Baragov dom
6304 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italija

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italija

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejijo (razen Uruguaya)
850 pesov.

za ZDA in Kanado

5 dolarjev;

za Avstrijo 95 šilingov

za Italijo 2.000 lir;

drugod

protivrednost dolarja.

Sodobni kristjan	65
Ob petletnici smrti škofa Rožmana	66
Konferenca vsega pravoslavja na otoku Rodu	69
Emanuel — Bog z nami	70
Charles Baudelaire — berač božje ljubezni	74
Liturgična konstitucija in njeno uresničevanje	77
Iz dnevnika Janeza XXIII., Dobrega	80
Komunizem in Cerkev	85
Michelangelo	88
Noe in njegovi potomci	94
Za mlade ljudi	96
Kaj delajo v Marquettu za Barago	100
Romarji v Auschwitzu	102
Podrti viharnik	103
V Evropo in nazaj	105
Proces proti Jezusu	109
Laik v okrilju Cerkve	115
Pavel VI. je govoril	116
Temeljno vprašanje doma in zunaj	118
Svetovne novice	119
Od doma	123
Novice iz Argentine	125

LETO XXXII.

Štev. 2

Februar 1965

**PROSIMO PORAVNAJTE
NAROČNINO!**

Nakazila na naslov:
Rev. Antonio Orehar
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij Starc. — Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

Slap Savica

Ovitek: arh. Marijan Eiletz

